

ภูมิปัญญาท้องถิ่น

องค์การบริหารส่วนตำบลทรัพย์อนันต์

ตำบลทรัพย์อนันต์ อำเภอกำแพง จังหวัดชุมพร

คำนำ

ด้วยองค์การบริหารส่วนตำบลทรัพย์อนันต์ เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง มีฐานะเป็นนิติบุคคล ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ ๖ พ.ศ. ๒๕๕๒ มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ตามมาตรา ๖๗ องค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล (๘) บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ตามมาตรา ๑๖ องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเองดังนี้ ข้อ ๑๑ การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลทรัพย์อนันต์ จึงได้รวบรวมภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านต่างๆ ที่หลากหลายในแต่ละสาขาวิชา และมีความพร้อมที่จะถ่ายทอดองค์ความรู้ของตนเองเพื่อถ่ายทอดความรู้ที่มีอยู่ให้กับบุคคลรุ่นลูก หลาน ได้มีความรู้ในการพัฒนาตนเอง ส่งเสริมอาชีพ และเป็นการส่งเสริมอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ลูกหลานได้รู้จัก อนุรักษ์และสืบสานรุ่นต่อรุ่น ซึ่งในการรวบรวมภูมิปัญญาท้องถิ่นในครั้งนี้ ได้รับความร่วมมืออย่างดีจาก กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน รวมถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นแต่ละหมู่บ้านทุกๆท่าน

องค์การบริหารส่วนตำบลทรัพย์อนันต์

สารบัญ

หน้า

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น	๑
ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่น	๒-๔
ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมู่ที่ ๑	
๑. นางวรรณ สร้างเลียน	๕-๖
๒. นายธน์ทพร เมืองทอง	๗-๘
๓. นางหลาย ฤทธิ์จำนงค์	๙-๑๑
๔. นางบุญไผ พุฒพรม	๑๒-๑๔
๕. นายจอง พุฒพรม	๑๕-๑๗
ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมู่ที่ ๒	
๑. นางวงเดือน ศรีสุเทพ	๑๘-๒๐
๒. นายถนอม ฤทธิ์จำนง	๒๑-๒๒
๓. นายพร้อม มะลิชื่น	๒๓-๒๔
๔. นายจำเริญ น้อยมาก	๒๕-๒๖
๕. นายซัด มะลิชื่น	๒๗-๒๘
๖. นายเชียม ธรรมรฐี	๒๙-๓๐
๗. นายผ่อง ดำภูผา	๓๑-๓๓
๘. นายสมเพียร น้อยมาก	๓๔-๓๖
๙. นายทรง ยิ่งยุทธ	๓๗-๓๘
ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมู่ที่ ๓	
๑. นายบุญเลื่อง อารีราษฎร์	๓๙-๔๐
๒. นายสงคราม น้อยสน	๔๑-๔๓

ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมู่ที่ ๔

๑. นางบ้าย โพธิ์ศิริ	๔๔-๔๕
๒. นางปราณีต ยูวิหก	๔๖-๔๗
๓. นางสุหิง เพ็ชรศิริ	๔๘-๔๙
๔. นางอำนาจ แดงสกล	๕๐-๕๑

ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมู่ที่ ๕

๑. นางสุกรี สืบพันธ์	๕๒-๕๓
๒. นางอมร ไยบัวทอง	๕๔-๕๕
๓. นางเกล้า ปราบนรินทร์	๕๖-๕๗
๔. นางสาวกานต์ชนก กิตติยาการ	๕๘-๕๙
๕. นายกฤษฎา พรหมภากร	๖๐-๖๑
๖. นางไพบุลย์ บัวงาม	๖๒-๖๓

ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมู่ที่ ๖

๑. นางพิน ดาวเรือง	๖๔-๖๕
๒. นางช่วย จันทดี	๖๖-๖๗

ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมู่ที่ ๗

๑. นางสาวปรานงค์ นະສະໂຣ	๖๘-๖๙

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

ความเป็นมา

ภูมิปัญญาท้องถิ่นได้ก่อเกิดประเพณี ศิลปะ วัฒนธรรม ศาสนา การศึกษา อาชีพ สมุนไพรและวิธีการรักษาโรค ที่สืบทอดกันมาในชุมชนหมู่บ้าน เมื่อหมู่บ้านเปลี่ยนแปลงไปพร้อมกับสังคมสมัยใหม่ ภูมิปัญญาชาวบ้านก็มีการปรับตัวเช่นเดียวกัน ความรู้จำนวนมากได้สูญหายไปเพราะไม่มีการปฏิบัติสืบทอด เช่น การรักษาอาการเจ็บป่วยแบบพื้นบ้านบางอย่าง การใช้ยาสมุนไพรบางชนิด เพราะหมอยาเก่ง ๆ ได้เสียชีวิตโดยไม่ได้ถ่ายทอดให้กับคนอื่นหรือถ่ายทอดแต่คนต่อมาไม่ได้ปฏิบัติเพราะชาวบ้านไม่นิยมเหมือนสมัยก่อน ๆ การใช้ยาสมัยใหม่และไปหาหมอที่โรงพยาบาลหรือคลินิกง่ายกว่า งานหัตถกรรมแม้จะยังเหลืออยู่ไม่น้อยแต่ก็ถูกพัฒนาไปเป็นการค้าไม่สามารถรักษาคุณภาพและงานฝีมือแบบดั้งเดิมไว้ได้ ในการทำมาหากินมีการใช้เทคโนโลยีทันสมัยไปใช้รถไถนา แทนควาย การทำมาหากินก็เปลี่ยนจากการทำเพื่อยังชีพไปเป็นการผลิตเพื่อขายใช้สารเคมีเป็นจำนวนมากในการทำการเกษตร ปลูกพืชผัก การสืบทอดศิลปวัฒนธรรม เช่นการแสดงมโนราห์ หนังตะลุง ศิลปะหัตถกรรม การจักรสานต่าง ๆ ศาสนาประเพณี คำหลักธรรมคำสอนทางศาสนา ความเชื่อและประเพณีดั้งเดิมที่มีคุณค่าได้ถูกลืมเลือน ภูมิปัญญาท้องถิ่นสมัยใหม่ไม่สนใจ ไม่ค่อยมีใครได้รู้จัก สังคมการดำรงชีพเปลี่ยน สิ่งแวดล้อมเปลี่ยน วัฒนธรรมประเพณีเปลี่ยนไป จะทำให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นสูญหายไป

องค์การบริหารส่วนตำบลทรัพย์อนันต์ อำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นที่จะสูญหายไป จึงได้ดำเนินการจัดทำโครงการรวบรวมภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลทรัพย์อนันต์ เพื่อออกพื้นที่สำรวจข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยการลงพื้นที่จริงในการสอบถามข้อมูลเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนในการเก็บรวบรวมข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อรวบรวมและจัดทำข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นในตำบลทรัพย์อนันต์
๒. เพื่อสืบสานและอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สำคัญและมีประโยชน์ไม่ให้สูญหายไปจากชุมชน
๓. เพื่อให้ผู้รับการถ่ายทอดตระหนักถึงความสำคัญของภูมิปัญญาในท้องถิ่นของตนเอง อันจะนำไปสู่การอนุรักษ์และพัฒนาภูมิปัญญานั้นๆ ต่อไป
๔. เพื่อเป็นข้อมูลแหล่งเรียนรู้ของนักเรียน นักศึกษา บุคคลทั่วไป และหน่วยงานต่าง ๆ

ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นคำที่มีความหมายเช่นเดียวกับคำว่าภูมิปัญญาท้องถิ่น และภูมิปัญญาไทย เป็นองค์ความรู้ที่มีอยู่ในท้องถิ่นซึ่งได้รับการถ่ายทอดจากผู้รู้ หรือผู้มีประสบการณ์ ซึ่งเรียกว่าปราชญ์ชาวบ้าน หรือปราชญ์ท้องถิ่น ซึ่งมี ผู้ให้คำจำกัดความของภูมิปัญญาท้องถิ่นในลักษณะต่าง ๆ กันดังนี้

รัตนะ บัวสนธิ์ (๒๕๓๕) กล่าวว่าภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง กระบวนการทัศน์ของบุคคลที่มีต่อตนเอง ต่อโลก และสิ่งแวดล้อม ซึ่งกระบวนการทัศน์ดังกล่าวจะมีรากฐานจากคำสอนทางศาสนา คติจารีต ประเพณี ที่ได้รับการถ่ายทอด สั่งสอนและปฏิบัติสืบเนื่องกันมาปรับปรุงเข้ากับบริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงแต่ละสมัย ทั้งนี้โดยมีเป้าหมายเพื่อความสุขของในส่วนที่เป็นชุมชนและปัจเจกบุคคล

สามารถ จันทร์สุรย์ (๒๕๓๖) กล่าวว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นหมายถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่ชาวบ้านคิดได้เองที่นำมาใช้ในการแก้ปัญหา เป็นสติปัญญา เป็นองค์ความรู้ ทั้งหมดของชาวบ้านทั้งกว้าง ทั้งลึก ที่ชาวบ้านสามารถคิดเองทำเองโดยอาศัยศักยภาพที่มีอยู่แก้ปัญหาการดำเนินวิถีชีวิตในท้องถิ่นอย่างสมสมัย

กรมวิชาการ (๒๕๓๘) ให้ความหมาย ของภูมิปัญญาท้องถิ่น ว่าเป็นความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ในชีวิตของคนเราผ่าน กระบวนการศึกษา สังเกต วิเคราะห์จนเกิดปัญญาและ ตกลงมาเป็นองค์ความรู้ที่ประกอบกันขึ้นมาจาก ความรู้เฉพาะหลายเรื่อง ความรู้ดังกล่าว ไม่ได้แยกย่อยออกมาให้เห็นเป็นศาสตร์เฉพาะสาขาวิชาต่างๆ อาจกล่าวว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่น จัดเป็นพื้นฐานขององค์ความรู้สมัยใหม่ที่จะช่วยในการเรียนรู้ การแก้ปัญหาการจัดการ และการปรับตัวในการดำเนินชีวิตของคนเรา

ฉลาดชาย สมิตานนท์ (อ้างอิงถึงใน พิสิฐ นาครำไพ ๒๕๓๗) ให้ความหมายว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่น คือ สติปัญญาอันเกิดจากการเรียนรู้สะสม ถ่ายทอดประสบการณ์ที่ยาวนานของผู้นั้นในท้องถิ่น ซึ่งได้ทำหน้าที่ชี้แนะการใช้ชีวิตอย่างยั่งยืน และถ่วงกับธรรมชาติรอบตัวนั้นทำอย่างไรซึ่งในที่สุด ภูมิปัญญาท้องถิ่นอาจถูกยกระดับให้หมายถึงอุดมการณ์ของการใช้ชีวิตที่เรียบง่ายบนพื้นฐานของการไม่เบียดเบียนสรรพสิ่งทั้งหลายทั้งปวง ที่มีชีวิตสัตว์พืช และมนุษย์ด้วยตัวเองตลอดจนสิ่งไม่มีชีวิตรอบข้าง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (ม.ป.ป.)กล่าวถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นไทย ว่าเป็นองค์ความรู้ ความสามารถ และทักษะของคนไทยที่เกิดจากสั่งสมประสบการณ์ที่ผ่านกระบวนการเลือกสรร เรียนรู้ ปรับแต่ง และถ่ายทอดสืบต่อกันมา เพื่อใช้แก้ปัญหาและพัฒนาวิถีชีวิตของคนไทยให้สมดุลกับสภาพแวดล้อม และเหมาะสมกับยุคสมัย

จารุวรรณ ธรรมวัตติ (๒๕๔๓) ได้ให้ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่น คือแบบแผน

การดำเนินชีวิตที่มีคุณค่าแสดงถึงความสำเร็จของบุคคล และสังคมซึ่งได้สั่งสมและปฏิบัติต่อกันมา ภูมิปัญญาจะเป็นทรัพยากรบุคคล หรือทรัพยากรความรู้ก็ได้

ศักดิ์ชัย เกียรติณาคินทร์ (๒๕๔๒) ได้ให้ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่น คือ องค์ความรู้ความสามารถของชุมชนที่สั่งสมสืบทอดกันมานาน เป็นความจริงแท้ของชุมชน เป็นศักยภาพที่จะใช้แก้ปัญหา จัดการปรับตัว เรียนรู้ และถ่ายทอดสู่คนรุ่นใหม่ เพื่อให้ดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุข เป็นแก่นของชุมชนที่จรรโลง ความเป็นชาติให้อยู่รอดจากทุกภัยพิบัติทั้งปวง

ประเวศ วะสี (๒๕๓๖) กล่าวว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นสะสมขึ้นมาจากประสบการณ์หรือความชัดเจนจากชีวิตและสังคมในท้องถิ่นหนึ่งๆ เพราะฉะนั้นจึงมีความสอดคล้องกับเรื่องของท้องถิ่นมากกว่าภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มาจากข้างนอก ลักษณะสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นคือ มีวัฒนธรรมเป็นพื้นฐาน ความเป็นบูรณาการสูงทั้งในเรื่องของกาย ใจ สังคม และสิ่งแวดล้อมและเชื่อมโยงไปสู่นามธรรมที่ลึกซึ้งสูงส่ง อีกทั้งยังเน้นความสำคัญของจริยธรรมมากกว่าว่าวัตถุธรรม เพราะภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ความสำคัญแก่ประสบการณ์ จึงมีความเคารพผู้อาวุโส ซึ่งเป็นผู้ที่มีประสบการณ์มากกว่า

จากความหมายดังกล่าว อาจสรุปว่าภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง องค์ความรู้ หรือ สิ่งที่สั่งสมกันมาตั้งแต่อดีต ซึ่งเป็นประสบการณ์ในการดำเนินชีวิตของคนในท้องถิ่น ซึ่งได้ผ่านการคิดค้นและปรับปรุง เปลี่ยนแปลง จนได้แนวทางที่เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพสังคม เป็นที่ยอมรับนับถือจากบุคคลทั่วไป ถือเป็นแบบอย่างในการดำรงชีวิตที่ถ่ายทอดสืบทอดกันมา ภูมิปัญญาท้องถิ่นหมายรวมถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่ชาวบ้านคิดค้นขึ้น แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขพัฒนาแก้ปัญหา เป็นทั้งสติปัญญาและองค์ความรู้ทั้งหมดของชาวบ้าน ดังนั้น จึงมีความครอบคลุมเนื้อหาสาระและแนวทางดำเนินชีวิตในวงกว้าง ภูมิปัญญาท้องถิ่นประกอบไปด้วยองค์ความรู้ในหลายวิชา

องค์การบริหารส่วนตำบลทรัพย์อนันต์ จึงได้รวบรวม และ จำแนกภูมิปัญญาท้องถิ่นตามสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (๒๕๔๑) ได้จำแนกไว้รวม ๑๐ สาขา คือ

๑. สาขาเกษตรกรรม หมายถึง ความสามารถในการผสมผสาน องค์ความรู้ ทักษะ และเทคนิคด้านการเกษตรกับเทคโนโลยี โดยการพัฒนาบนพื้นฐานคุณค่าดั้งเดิม ซึ่งคนสามารถพึ่งพาตนเองในสภาวะการณ์ต่างๆได้ เช่น การทำการเกษตรแบบผสมผสานการแก้ปัญหาการเกษตร เป็นต้น

๒. สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม (ด้านการผลิตและการบริโภค) หมายถึง การรู้จักประยุกต์ ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการแปรรูปผลผลิต เพื่อชะลอการนำเข้าตลาด เพื่อแก้ปัญหาด้านการบริโภคอย่างปลอดภัยประหยัด และเป็นธรรมอันเป็นกระบวนการให้ชุมชนท้องถิ่นสามารถพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจได้ ตลอดทั้งการผลิตและการจัดจำหน่ายผลผลิตทางหัตถกรรม เช่น การรวมกลุ่มของกลุ่มโรงงานยางพารา กลุ่มโรงสีกลุ่มหัตถกรรม เป็นต้น

๓. สาขาการแพทย์ไทย หมายถึง ความสามารถในการจัดการป้องกัน และรักษาสุขภาพของคนในชุมชนโดยเน้นให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองทางด้านสุขภาพและอนามัยได้

๔. สาขาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมายถึง ความสามารถ เกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทั้งอนุรักษ์การพัฒนา และใช้ประโยชน์จาก คุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

๕. สาขากองทุนและธุรกิจชุมชน หมายถึง ความสามารถในการบริหารจัดการค้า การสะสมและ บริการกองทุนและธุรกิจในชุมชน ทั้งที่เป็น เงินตรา และ โภคทรัพย์ เพื่อเสริมชีวิต ความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชน

๖. สาขาสวัสดิการ หมายถึง ความสามารถในการจัดสวัสดิการ ในการประกัน คุณภาพชีวิตของคนให้เกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม และ วัฒนธรรม

๗. สาขาศิลปกรรม หมายถึง ความสามารถในการผลิตผลงานทางด้าน ศิลปะสาขา ต่างๆ เช่น จิตรกรรม ประติมากรรม วรรณกรรม ทัศนศิลป์ คีตศิลป์ เป็นต้น

๘. สาขาจัดการ หมายถึง ความสามารถในการบริหารการจัดการดำเนินงานด้าน ต่างๆทั้งขององค์กรชุมชน องค์กรทางสังคมอื่นๆ ในสังคมไทย เช่น การจัดการองค์กรของกลุ่ม แม่บ้านระบบผู้เฒ่า ผู้แก่ ในชุมชน เป็นต้น กรณีของการจัดการศึกษาเรียนรู้ นับได้ว่าเป็นภูมิปัญญา สาขาการจัดการที่มีความสำคัญ เพราะการจัดการศึกษาเรียนรู้ดีหมายถึงกระบวนการเรียนรู้ พัฒนา และถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญาไทยที่มีประสิทธิผล

๙. สาขาภาษาและวรรณกรรม หมายถึง ความสามารถผลิตผลงานเกี่ยวกับ ด้าน ภาษา ทั้งภาษาถิ่น ภาษาโบราณ ภาษาไทย และการใช้ภาษา ตลอดทั้งด้านวรรณกรรมทุกประเภท

๑๐. สาขาศาสนาและประเพณี หมายถึง ความสามารถประยุกต์ และปรับใช้ หลักธรรมคำสอนทางศาสนาความเชื่อ และประเพณีดั้งเดิมที่มีคุณค่าให้เหมาะสม ต่อการประพฤติ ปฏิบัติให้บังเกิดผลดี ต่อบุคคลและสิ่งแวดล้อม เช่น การถ่ายทอดหลักศาสนา การบวชป่า การ ประยุกต์ ประเพณี บุญประเพณีข้าว เป็นต้น

แบบจัดเก็บข้อมูลความรู้จากการสัมภาษณ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น
หมู่ที่ ๑ ตำบลทรัพย์อนันต์ อำเภอกำแพง จังหวัดชุมพร

ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านสาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม

ประเภท : จักสาน (สุมไก่ รังไก่)

วันที่บันทึกข้อมูล : ๔ มิถุนายน ๒๕๖๑

ชื่อภูมิปัญญา/อายุ/ที่อยู่

ชื่อ : นางวรรณ สร้างเลียน

อายุ : ๖๖ ปี

ที่อยู่ : ๕๔ หมู่ที่ ๑ ตำบลทรัพย์อนันต์ อำเภอกำแพง จังหวัดชุมพร

โทรศัพท์ : ๐๘๖-๒๗๘๘๒๘๗

การศึกษา/อาชีพ

การศึกษา : ประถมศึกษา ปีที่ ๔ โรงเรียนบ้านหัตถิ ตำบลกำแพง อำเภอกำแพง จังหวัดชุมพร

อาชีพ : ทำสวน

แรงบันดาลใจ/เหตุผลที่ดำเนินการ

เรียนรู้เอง ครั้งแรกทำสุมไก่ เพื่อใช้เองในครอบครัวเพราะมีวัสดุอุปกรณ์อยู่แล้ว ต่อมามีคนมาขอซื้อ จึงได้ทำขายมาเรื่อยๆ

กระบวนการ/ขั้นตอน/วิธีปฏิบัติ

๑. วัดความยาวของขนาดไม้ไผ่ตามความต้องการ จากนั้นใช้มีดพรวัดตัดข้อปล้องของไม้ไผ่เพื่อทำการผ่าปล้องไม้ไผ่

๒. ผ่าลำไผ่ออกมาเป็นเส้น ๆ

๓. จักตอกเส้นไผ่เป็นตอกยืน ตอกยาว และตอกไผ่ตีน (ส่วนข้อไผ่ที่มีตาไผ่) ความกว้างและความยาวของตอกแต่ละแบบโดยประมาณ คือตอกยืน ยาว ๑๕๐ - ๒๐๐ ซม. กว้าง ๑.๕ ถึง ๒.๕ ซม. ตอกยาว ประมาณ ๘ ม. กว้าง ๑ - ๒ ซม. และตอกไผ่ตีน ๑.๖-๒.๐ ซม. ซึ่งไผ่หนึ่งลำเหลาจักตอกได้ ตอกยืนที่ใช้สานสุมไก่ได้ ๑ ใบ และตอกยาวสานสุมไก่ได้ ๒ ใบ

๔. นำวงห้วมาสานกับตอกยืนเป็นหัวสุมแบบลายขัด

๕. ใช้ตอกยาวสานรอบๆ สุ่มไก่เพื่อขึ้นรูปแบบลายหนึ่ง (ยกหนึ่งข้ามหนึ่ง) โดยจุดเริ่มต้นของตอกยาวแต่ละเส้นเปลี่ยนตำแหน่งไปเรื่อยๆ เพื่อให้สุ่มไก่ได้รูปทรงกลม

๖. สานดินสุ่มไก่ โดยใช้ตอกไม้ดินประมาณ ๒ - ๕ เส้น เพื่อให้ฐานสุ่มไก่แข็งแรง

๗. ใช้มีดพริ้วตัดส่วนตอกย่นที่ยื่นยาวออกมาตรงดินสุ่มไก่ทิ้งไป เพื่อมีฐานที่เท่ากัน

๘. นำสุ่มไก่ที่สานเสร็จแล้วมาลนไฟเพื่อทำให้ เศษเสี้ยวหนามของไม้ไผ่หายไป และทำให้สุ่มไก่ทนทานและมีอายุการใช้งานมากขึ้น

ปัจจัยของความสำเ็จ/ความภูมิใจ

รู้สึกภูมิใจโดยการเอาของเก่ามาดูลเป็นแบบอย่าง โดยเริ่มหัดทำเมื่ออายุ ประมาณ ๕๐ ปี และภูมิใจที่ใช้ความรู้ ความสามารถในการสานสุ่มไก่ในการประกอบอาชีพหาเลี้ยงครอบครัวได้

ผู้สืบทอด : ไม่มี

บุคคลอ้างอิง : นางสาวสุนิน สร้างเลียน เป็นบุตรของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ปัจจุบัน : ไม่ได้ทำแล้วเนื่องจากอายุมากและเป็นภูมิแพ้

แบบจัดเก็บข้อมูลความรู้จากการสัมภาษณ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น
หมู่ที่ ๑ ตำบลทรัพย์อนันต์ อำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร

ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านสาขาเกษตรกรรม

ประเภท : หมอดิน (ปุ๋ยหมัก หมูหลุม การจัดน้ำ ดิน พืช)

วันที่บันทึกข้อมูล : ๔ มิถุนายน ๒๕๖๑

ชื่อภูมิปัญญา/อายุ/ที่อยู่

ชื่อ : นายธนัทพร เมืองทอง

อายุ : ๔๖ ปี

ที่อยู่ : ๔๖ หมู่ที่ ๑ ตำบลทรัพย์อนันต์ อำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร

โทรศัพท์ : ๐๘๒-๒๗๖๔๔๑๕

การศึกษา/อาชีพ

การศึกษา : ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)จากโรงเรียนศรีวิกรมบริหารธุรกิจ
 กรุงเทพฯ

อาชีพ : ทำสวน

แรงบันดาลใจ/เหตุผลที่ดำเนินการ

สนใจเองและมีความจำเป็นต้องการเอาชนะดินเนื่องจากดินที่สวนเป็นดินเปรี้ยว จึงได้ไป
 สมัครเป็นหมอดินที่เกษตรอำเภอท่าแซะ จากนั้นได้ร่วมประชุมอบรม เรื่อยมาจนมีความรู้ที่นำมา
 ปฏิบัติในการจัดการกับดินเปรี้ยว ทำปุ๋ยหมักเพื่อการเกษตร

กระบวนการ/ขั้นตอน/วิธีปฏิบัติ

การทำปุ๋ยหมัก

๑. นำเศษใบไม้แห้งใส่ลงไปในบ่อปุ๋ยหมักโดยไม่ให้มีเศษพลาสติก
๒. ใส่ปุ๋ยคอกลงไปให้ทั่วบ่อปุ๋ยหมัก
๓. รดให้ชุ่มด้วยกากน้ำตาล
๔. จากนั้นปิดปากบ่อด้วยพลาสติก หรืออะไรก็ได้ที่สามารถปิดได้
๕. สามารถนำเศษใบไม้ลงไปบ่อปุ๋ยหมักได้ทุกวัน
๖. หลังจากนั้นรดน้ำให้ชุ่มทุกวัน
๗. กลับปุ๋ยทุกสัปดาห์เพื่อให้เกิดกระบวนการย่อยได้เร็วขึ้น
๘. เมื่อครบ ๑ เดือนสามารถนำปุ๋ยหมักไปใช้ได้เลย และสามารถทำต่อเนื่องไปเรื่อยๆ

การทำหมูลุม

หมูลุม : เป็นการปรับปรุงดินและลดกลิ่นรบกวน การเลี้ยงหมูลุมเป็น การปรับปรุงดินโดยไม่ต้องซื้อปุ๋ยมาใช้ เพราะผลพลอยได้จากการเลี้ยง จะได้ปุ๋ยหมักอย่างดีแถมกลั่นจากการเลี้ยงหมูก่แทบไม่รบกวนใคร เนื่องจากมีการใช้น้ำหมักชีวภาพเข้าไปดับกลิ่นอย่างได้ผล

ขั้นตอนวิธีทำ

๑. แบ่งความลึกของหลุมเป็น ๓ ส่วน แต่ละส่วนมีความลึกประมาณ ๒๐ - ๓๐ เซนติเมตร ในแต่ละชั้นให้เริ่มต้นจากการใส่แกลบหรือขี้เลื่อยลงไปก่อน ให้มีความสูงประมาณ ๒๐ เซนติเมตร ตามด้วยดินที่ขุดหรือปุ๋ยคอกโรยทับด้วยรำละเอียดและเกลือ

๒. รดด้วยน้ำหมักชีวภาพให้มีความชื้นพอหมาด (ความชื้นประมาณ ๗๐ เปอร์เซ็นต์) ถ้าจะให้ผลดีต่อประสิทธิภาพการย่อยสลายวัสดุรองพื้นคอก ควรโรยดินที่มีเชื้อราขาวบางๆ (เชื้อไตรโครเดอร์มา) ในแต่ละชั้นทำจนครบ ๓ ชั้น ในชั้นสุดท้าย ให้แกลบหรือขี้เลื่อยสูงเพียง ๒๐ เซนติเมตร เพราะชั้นบนสุดโรยแกลบปิดหน้าหนา ๑ ฝ่ามือ ทิ้งไว้ประมาณ ๗ วัน จึงนำหมูลมาเลี้ยง

ปัจจัยของความสำเเร็จ/ความภูมิใจ

รู้สึกภูมิใจโดยการมาใช้ในการประกอบอาชีพ ทำให้ดินดีขึ้น ผลิตผลทางการเกษตรมากขึ้น

ผู้สืบทอด : ไม่มี

บุคคลอ้างอิง : นางพรเพ็ญ เมืองทอง เป็นภรรยาของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ปัจจุบัน : ยังทำอยู่

แบบจัดเก็บข้อมูลความรู้จากการสัมภาษณ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น
หมู่ที่ ๑ ตำบลทรัพย์อนันต์ อำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร

ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านสาขาศาสนาและประเพณี

ประเภท : โหราศาสตร์ (ดูดวงชะตา)

ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านสาขาการแพทย์ไทย

ประเภท : นวดแผนโบราณ

วันที่บันทึกข้อมูล : ๔ มิถุนายน ๒๕๖๑

ชื่อภูมิปัญญา/อายุ/ที่อยู่

ชื่อ : นางหลาย ฤทธิ์จำนงค์

อายุ : ๗๙ ปี

ที่อยู่ : ๕๕/๑ หมู่ที่ ๑ ตำบลทรัพย์อนันต์ อำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร

โทรศัพท์ : ๐๘๕-๗๙๓๐๙๙๘

การศึกษา/อาชีพ

การศึกษา : ประถมศึกษาปีที่ ๔ โรงเรียนชุมชนบ้านคูริง ตำบลทรัพย์อนันต์

อาชีพ : -

แรงบันดาลใจ/เหตุผลที่ดำเนินการ

ดูดวงชะตา

พ่อหลวงลัดวัฒนาสร้างมีความประสงค์ให้เรียนวิธีการดูดวงชะตา เนื่องจากดูบุคลิกแล้วเห็นว่าน่าจะเป็นผู้ที่มีความสนใจและทำได้ ซึ่งในขณะนั้นมีผู้เรียนทั้งหมดจำนวน ๕ คน โดยใช้ระยะเวลา ๑ ปี จากนั้นมีการทดสอบการดูดวง และนางหลาย ฤทธิ์จำนงค์ เป็นผู้สอบผ่าน หลังจากนั้นก็เริ่มดำเนินการดูดวงมาตลอดระยะเวลา ประมาณ ๗๐ ปี

นวดแผนโบราณ

ได้ศึกษาวิชาความรู้จากพ่อหลวงสงฆ์วัดศาลาลอย และได้ปีบนวดเรื่อยมา ประสบการณ์ที่ผ่านมาจะนวดกับผู้ป่วยอัมพฤกษ์

กระบวนการ/ขั้นตอน/วิธีปฏิบัติ

การดูดวงชะตา : ถามวัน เดือน ปีเกิด อายุ จากนั้นเอามาคำนวณบวกลบให้เหลือเศษ

๑. หมายความว่าไม่ได้

๒. หมายความว่า พอประมาณ

๓. ได้สมความปรารถนา

๔. มีโชค
๕. เจอเพื่อนคุยเก่ง
๖. เกณฑ์ออกจากราชการ
๗. เหนื่อยมาก
๘. คำพูดเป็นใหญ่
๙. ก้าวหน้า
๐. สูญหาย

เมื่อตัวเลขตกเลขตัวไหนก็เอามาทำนายตามตำราที่เคยเรียนมา

๑. การจับเสกของหาย: ผู้ใช้บริการให้ข้อมูลของที่หาย วัน เดือน ปีของที่หาย จากนั้นมาคำนวณโดยวิธีนับนิ้วว่าตกนิ้วไหน มีดังนี้

- ปลายนิ้วชี้ หมายถึง ของนั้นไม่ได้คืน หมุนเวียนไปที่อื่น
- ปลายนิ้วนาง หมายถึง ของนั้นได้คืน
- ปลายนิ้วหัวแม่มือ อยู่กับที่

๒. นวดแผนโบราณ : ใช้วิธีการนวดแบบ ปีนวดโดยการจับเส้น จับชีพจร การเต้นของหัวใจซึ่งการนวดแต่ละครั้งใช้เวลาเป็นเดือน อาทิตย์ แล้วแต่อาการ มีประสบการณ์มากกว่า ๕๐ ปี

ปัจจัยของความสำเร็จ/ความภูมิใจ

รู้สึกภูมิใจ สบายใจ เพราะได้ช่วยเหลือคนที่เขาไม่สบายใจ เพราะคนที่มาหาหมอส่วนใหญ่จะพบกับปัญหาเรื่องเดือนร้อนใจ ไม่ของหาย ก็เจ็บไข้ได้ป่วย ส่วนการปีนวดรักษาโดยการจับเส้น จับชีพจร ก็รู้สึกภูมิใจที่ช่วยให้เขาได้บรรเทาความเจ็บป่วย และในบางรายสามารถหายขาดจากการเจ็บป่วย

ผู้สืบทอด : ไม่มี

บุคคลอ้างอิง : นางสาวกุหลาบ ไกล่ชิด เป็นบุตรของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ปัจจุบัน : ยังทำอยู่

แบบจัดเก็บข้อมูลความรู้จากการสัมภาษณ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น
หมู่ที่ ๑ ตำบลทรัพย์อนันต์ อำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร

ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านสาขาการแพทย์แผนไทย

ประเภท : หมอตำแย

วันที่บันทึกข้อมูล : ๔ มิถุนายน ๒๕๖๑

ชื่อภูมิปัญญา/อายุ/ที่อยู่

ชื่อ : นางบุญไผ่ พุฒพรม

อายุ : ๘๘ ปี

ที่อยู่ : ๕๐ หมู่ที่ ๑ ตำบลทรัพย์อนันต์ อำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร

โทรศัพท์ : ๐๘๑-๒๗๐๔๒๖๓

การศึกษา/อาชีพ

การศึกษา : ประถมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนบ้านนาหวาน ตำบลทรัพย์อนันต์

อาชีพ : ทำสวน

แรงบันดาลใจ/เหตุผลที่ดำเนินการ

สืบทอดมาจากแม่ เนื่องจากแม่เสียชีวิตและมีความจำเป็นต้องไปทำ เรียนวิชาจากแม่ ก่อนที่แม่จะเสียชีวิตได้ติดตามแม่ไปเป็นผู้ช่วยเวลาแม่ทำคลอดให้กับชาวบ้าน ต่อมาเมื่อแม่เสียชีวิต จึงมีความจำเป็นต้องไปทำ ทำติดต่อกันมาประมาณ ๓ ปี

กระบวนการ/ขั้นตอน/วิธีปฏิบัติ

๑. เมื่อหมอดำแยมาถึงต้องมีการคัดท้อง เพื่อดูการหันหัวหันเท้าของเด็ก หากว่าเด็ก หันหัวหันเท้าผิดปกติ หมอดำแยจะเอามือซ้อนหรือที่เรียกว่า "คัดท้อง" ให้เด็กอยู่ในท่าปกติทำเช่นนี้ ประมาณ ๒-๓ ครั้ง เพื่อเตรียมตัวก่อนคลอด จะทำให้เด็กคล่องตัวและปลอดภัยแล้วหมอดำแยจะ เอาน้ำมะพร้าวมานวดที่ท้อง เพื่อให้ถุงน้ำคร่ำแตกหากผู้คลอดมีเชิงกรานที่เล็กต้องดื่มน้ำอุ่นกับใบ มะนาวเพื่อให้คล่องตัวขึ้นและให้มีแรง

๒. บางที่จะมีการใช้เชือกและผ้ามัดมือไว้ให้หญิงมีครรภ์โหนหรือเหนี่ยวรั้งขณะแบ่ง คลอด ขึ้นอยู่กับหมอดำแยที่ทำคลอดถนัดวิธีแบบไหนและอาจต้องมีคนหนุนหลัง คอยช่วยผลักและ ช่มท้อง

๓. การคลอดแบบหมอดำแยไม่มีการตัดฝีเย็บ ปล่อยให้ฝีเย็บฉีกขาดตามธรรมชาติ บางที่อาจใช้เกลือสะอาด ที่มีแฉกคมเอามากัดฝีเย็บช่วงที่ศีรษะเด็กโผล่ โดยฝีเย็บจะไม่มีการเย็บ ซ่อมแซม ปล่อยให้หายเอง ผลที่เกิดจะทำความสะอาดโดยใช้เหล้าล้าง แล้วตำไพลกับเกลือพอก

๔. การตัดสายสะดือต้องผูก โดยใช้เชือกหรือด้ายดิบเพื่อป้องกันไม่ให้เลือดไหลซึมออกมา หมอตำแยจะตัดสายสะดือด้วยผิวไม้ไผ่วางบนขมิ้นแล้วตัดโดยห่างจากสะดือเด็กไปหนึ่งนิ้ว เพราะถ้าไม่ระวังอาจจะติดเชื้อบาดทะยักได้ และการผูกสายสะดือต้องผูกให้แน่นเรียบร้อยการตัดสายสะดือต้องผูก โดยใช้เชือกหรือด้ายดิบเพื่อป้องกันไม่ให้เลือดไหลซึมออกมา หมอตำแยจะตัดสายสะดือด้วยผิวไม้ไผ่วางบนขมิ้นแล้วตัดโดยห่างจากสะดือเด็กไปหนึ่งนิ้ว เพราะถ้าไม่ระวังอาจจะติดเชื้อบาดทะยักได้ และการผูกสายสะดือต้องผูกให้แน่นเรียบร้อย

๕. อาบน้ำอุ่นทำความสะอาดตัวแม่ให้แม่ต้มเกลือผสมน้ำมะขามเปียก ๑ ชาม แม่อยู่ไฟกำหนดวันอยู่ไฟ ใช้เวลา ๗ วันแต่ไม่เกิน ๓ เดือน ในสมัยก่อนหมอตำแยจะไม่ได้เย็บแผลที่ฉีกขาดจึงต้องให้แม่นอนบนกระดานแผ่นเดียวหนีบขาทั้งสองข้างไว้ ช่วยให้แผลติดกันได้

วิธีการอยู่ไฟ

- ผู้คลอดจะนอนอยู่บนกระดานแผ่นใหญ่ที่เรียกว่า กระดานไฟ
- นอนบนไม้กระดาน ส่วนเตาไฟอยู่ใต้แคร่ มีแผ่นสังกะสีรองทับอีกที เรียกว่าอยู่

ไฟแคร่

- นอนบนกระดานไฟซึ่งอยู่ในระดับเดียวกับพื้นและมีกองไฟอยู่ข้างๆ เรียกว่าอยู่

ไฟข้าง

ปัจจัยของความสำเ็จ/ความภูมิใจ

รู้สึกภูมิใจ สบายใจ เพราะได้ช่วยเหลือคนที่เจ็บป่วยและเดือดร้อน

ผู้สืบทอด : ไม่มี

บุคคลอ้างอิง : นายจอง พุฒพรม เป็นคู่สมรสของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ปัจจุบัน : ไม่ได้ทำแล้ว

แบบจัดเก็บข้อมูลความรู้จากการสัมภาษณ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น
หมู่ที่ ๑ ตำบลทรัพย์อนันต์ อำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร

ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านสาขาศาสนาและประเพณี

ประเภท : หมอยกศาลพระภูมิเจ้าที่

ภูมิปัญญาท้องถิ่น : ด้านการแพทย์แผนไทย

ประเภท : พ่นเริม

วันที่บันทึกข้อมูล ๔ มิถุนายน ๒๕๖๑

ชื่อภูมิปัญญา/อายุ/ที่อยู่

ชื่อ: นายจอง พุฒพรม

อายุ : ๘๖ ปี

ที่อยู่: ๕๐ หมู่ที่ ๑ ตำบลทรัพย์อนันต์ อำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร

โทรศัพท์: ๐๘๘-๐๖๓๑๖๙๐

การศึกษา/อาชีพ

การศึกษา : ประถมศึกษาปีที่ ๔ โรงเรียนบ้านนาหวาน ตำบลทรัพย์อนันต์

อาชีพ : ทำสวน

แรงบันดาลใจ/เหตุผลที่ดำเนินการ

การยกศาลพระภูมิเจ้าที่ : สืบทอดมาจากพ่อ และฝึกเรียนเองโดยปรึกษาพ่อหลวงขึ้น วัดนาหวาน ใช้ระยะเวลาเรียน จำนวน ๖ วัน แต่เอาวิชาจากการบวชเรียนมาใช้ โดยทำงานเกี่ยวกับด้านนี้มาประมาณ ๒๘ ปี

การพ่นเริม : เรียนรู้จากอาจารย์ลัด วัดนาสร้าง

กระบวนการ/ขั้นตอน/วิธีปฏิบัติ

๑. ยกศาลพระภูมิเจ้าที่

ผู้ประกอบพิธีนำเจ้าภาพ วางศิลาฤกษ์หรือตอกไม้มงคลวางแผ่นดวงเศรษฐีมหาโชค ทรัพย์และโปรยข้าวตอกดอกไม้

๑. เริ่มพิธีบรวงสรวง กล่าวไหว้คุณครู อาจารย์ สิ่งศักดิ์สิทธิ์และเจ้าของสถานที่
๒. กล่าวอัญเชิญเทพยดาเจ้า ๑๖ ชั้นฟ้า ๑๕ ชั้นดิน ๑๔ ชั้นบาดาล
๓. กล่าวสรรเสริญเจริญพระคุณ คุณครูอาจารย์และเทพยดาเจ้า

๔. สวดวิงวอนอัญเชิญเทพยดาเจ้าแต่ละพระองค์
 - เชิญพระพรหม สวดวิงวอนพระพรหม
 - พระภูมิ สวดวิงวอนพระภูมิ
๕. นำกล่าวถวายเครื่องบวงสรวงต่าง ๆ
๖. กล่าวขอพรเทพยดาเจ้าที่อัญเชิญมาและเชิญองค์พระพรหม พระภูมิขึ้นศาล
๗. กล่าวลาเครื่องบวงสรวงและขอนำมาเป็นอาหารทิพย์อาหารมงคล
๘. กล่าวส่งเทพยดาเจ้าที่อัญเชิญมากลับสู่วิมาน

สำหรับพิธีอื่นๆ ทำตามขั้นตอนการบวงสรวงแบบเดียวกัน จะปรับเปลี่ยนเฉพาะในส่วนของการประกอบพิธีแต่ละพิธีระยะเวลาในการประกอบพิธี ประมาณ ๒-๓ ชม.หรือแล้วแต่ความเหมาะสม

เครื่องสังเวยพระภูมิ ประกอบด้วย

ข้าวตอก ดอกไม้ ธูปเทียน ขนมหาง ข้าว กล้าย อ้อย ขนมหาง ถั่ว งา แป้งหอม น้ำมันหอม เทียนสีดาววัน ๙ อัน เหล้า ๑ ขวด ไก่ ๑ ตัว ผ้าพันเสาสีตามวัน ๑ ชิ้น ด้ายแดง ข้าว ผัก ยำ ปลา มีหัวมีหาง เนื้อหมู ๑ ชิ้น

๒. ฟันเริ่ม

การประกอบพิธีกรรมรักษาโรคของหมอพื้นบ้านมีขั้นตอนสำคัญแยกได้เป็น ๒ ช่วง คือ ช่วงไหว้ครูและช่วงทำการรักษา

๑. ช่วงไหว้ครูเป็นช่วงที่หมอพื้นบ้านสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เพื่อบอกกล่าวเจ้าของวิชา และขอให้พิธีกรรมรักษาสำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขั้นตอนการไหว้ครู อุปกรณ์ประกอบด้วยดอกไม้ ธูปเทียน และเงินค่าครูจำนวนหนึ่ง นอกจากนี้อาจมีหมากพลู บุหรี่ หรือเหล้าขาวเพิ่มเติมเข้ามาได้ เมื่อเตรียมพานครูเรียบร้อยแล้ว หมอจะพนมมือบอกกล่าวครูเพื่อให้การรักษาสัมฤทธิ์ผล

๒. ช่วงทำการรักษา เป็นช่วงที่หมอพื้นบ้านเริ่มรักษาตามวิชาที่ได้เรียนและสืบทอดมา เริ่มต้นด้วยการตั้งนะโม ๓ จบ ท่องคาถาแล้วลงมือรักษา วิธีการรักษา คือหมอจะวาดสัญลักษณ์แทน “เสือ” ลงบนฝ่ามือหรือปูนแดงพร้อมกัน

ปัจจัยของความสำเร็จ/ความภูมิใจ

รู้สึกภูมิใจ สบายใจ ที่ทำให้ผู้ที่ต้องการตั้งศาลพระภูมิ ศาลเจ้าหน้า มีความสบายใจในการอยู่อาศัยในบ้านที่สร้างขึ้น ในเรื่องการรักษาเริ่มก็ตั้งใจที่สามารถเป็นที่พึ่งให้ผู้ที่มารักษาได้หายจากความเจ็บปวด

ผู้สืบทอด : ไม่มี

ผู้สืบทอด : ไม่มี

บุคคลอ้างอิง : นางบุญไผ พุฒพรม เป็นคู่สมรสของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ปัจจุบัน : ยังทำอยู่

แบบจัดเก็บข้อมูลความรู้จากการสัมภาษณ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น
หมู่ที่ ๒ ตำบลทรัพย์อนันต์ อำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร

ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านสาขาเกษตรกรรม

ประเภท : เศรษฐกิจพอเพียง

วันที่บันทึกข้อมูล : ๗ มิถุนายน ๒๕๖๑

ชื่อภูมิปัญญา/อายุ/ที่อยู่

ชื่อ : นางวงเดือน ศรีสุเทพ

อายุ : ๕๓ ปี

คู่สมรส : นายไพบุลย์ ศรีสุเทพ

ที่อยู่ : ๒๒๒ หมู่ที่ ๒ ตำบลทรัพย์อนันต์ อำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร

โทรศัพท์ : ๐๘๕-๔๔๔๒๑๕๙

การศึกษา/อาชีพ

การศึกษา : ประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนบ้านแก่งเพกา ตำบลทรัพย์อนันต์

อาชีพ : เกษตรกร

แรงบันดาลใจ/เหตุผลที่ดำเนินการ

แรงบันดาลใจในการปลูกพืชปลอดสารพิษตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง เนื่องจากมีความรักและสนใจในการปลูกผักพื้นบ้าน โดยเริ่มแรกเริ่มจากการทำปุ๋ยหมัก น้ำหมักขายก่อน โดยใช้งบประมาณในการลงทุน ๑๔๐,๐๐๐ บาท เพื่อสร้างโรงเรือนและซื้อวัสดุอุปกรณ์มาทำปุ๋ยหมักใช้ระยะเวลา ๒ ปี สามารถคืนทุนที่ลงทุนได้ ต่อมาโรงพยาบาลท่าแซะ ได้ส่งเสริมให้ปลูกผักปลอดสารพิษ ตามโครงการ สสส. และได้มีประชาชนหลายคนได้สนใจ จึงได้มีการรวมกลุ่มและจัดตั้งเป็นวิสาหกิจชุมชน หลังจากนั้นได้มีหน่วยงานต่าง ๆ ให้การสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการ เช่น องค์การบริหารส่วนตำบลทรัพย์อนันต์ กศน.ท่าแซะ สำนักงานเกษตรอำเภอท่าแซะ มาให้ความรู้ วิทยากรอาชีพท่าแซะ ให้การสนับสนุนงบประมาณ และให้ความรู้การทำปุ๋ยหมัก ปัจจุบันได้พัฒนาต่อยอดปลูกผักพื้นบ้านปลอดสารพิษหลายชนิดและเป็นที่ต้องการของตลาด เช่น ผักกูด ผักหวาน ถั่วฝักยาว ใบบัวบก ยอดมะตูม มะเขือ มะนาว ใบเหลียง บวบ

ปัจจุบันได้มีการต่อยอดเลี้ยงไส้เดือนดิน เพื่อนำมาย่อยสลายขยะอินทรีย์และเศษอาหารจากบ้านเรือน เพื่อผลิต ปุ๋ยหมักมูล ไส้เดือนดิน นำมาใช้ในการปลูกผัก ลดต้นทุนการซื้อปุ๋ยเคมี

กระบวนการ/ขั้นตอน/วิธีปฏิบัติ

การปลูกพืชหมุนเวียน

๑. ขั้นตอนในการเตรียมดิน การปรับสภาพดินด้วยการใส่ปุ๋ย เช่น ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยพืชสด

๒. คัดเมล็ดพันธุ์ อาจมีเชื้อราหรือเชื้อแบคทีเรีย ควรแช่น้ำนาน ๑๐-๑๕ นาที แล้ว นำเมล็ดไปปลูก

การดูแล

ระหว่างการปลูกต้องมีการดูแลอย่างใกล้ชิดต่อเนื่อง เนื่องจากในดินจะมีแมลงและ สัตว์พืช วัชพืช ต้องคอยกำจัด พวกวัชพืชและแมลง จนกว่าพืชจะเจริญเติบโตเต็มที่ และสามารถ เก็บผลผลิตขายได้ ส่วนผักที่ตัดไปยอดขายก็ต้องคอยตัดแต่งกิ่ง เพื่อให้แตกยอดอ่อนตลอดเวลา

ตลาดที่จำหน่าย

ผลผลิตที่ได้ขายตลาดนัดหน้าโรงพยาบาลท่าแซะ โรงพยาบาลท่าแซะ

การเลี้ยงไส้เดือนดิน

เป็นการเริ่มต้นการเลี้ยงไส้เดือนดิน ยังเลี้ยงไม่มาก เป็นการเลี้ยงขนาดเล็ก โดยมี ขั้นตอนแบบง่าย ๆ

๑. เลี้ยงในโรงเรือนที่ป้องกัน น้ำฝนได้และมีการพรางแสงมีตาข่ายปิดโดยรอบเพื่อ ป้องกันศัตรูไส้ดิน

๒. ใส่ดินที่พื้นโรงเรือน หน้า ๓ นิ้ว แล้วใส่ไส้เดือนดิน ๑ กิโลกรัม ต่อ พื้นที่ ๑ ตารางเมตร

๓. ใส่ขยะอินทรีย์ให้ไส้เดือนดินย่อยสลาย หน้า ๓ นิ้ว

การใส่ไส้เดือนดินยังสามารถเลี้ยงได้ในกระถางต้นไม้ บ่อซีเมนต์ เป็นการเลี้ยงขนาดเล็ก และสามารถทำได้ทุกครัวเรือนใช้พื้นที่น้อย ดูแลง่าย แต่ปริมาณปุ๋ยที่ได้ก็จะน้อยตาม

ราคาไส้เดือนที่เริ่มนำมาเลี้ยง กิโลกรัมละ ๘๐๐ บาท

ปุ๋ยที่ได้นำไปใส่พืชผักที่ปลูกไว้ เพื่อเป็นการลดต้นทุนในการซื้อปุ๋ยเคมี

ปัจจัยของความสำเร็จ/ความภูมิใจ

รู้สึกภูมิใจที่สามารถปลูกผักปลอดสารพิษบนพื้นฐานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อขายเป็นอาชีพเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว และมีหน่วยงานต่าง ๆ ให้การสนับสนุน ตลอดจนมี หน่วยงานราชการหลายหน่วยงานมาศึกษาดูงาน

ผู้สืบทอด : นางบัวไข่ บุญพิทักษ์

บุคคลอ้างอิง : นายไพบูลย์ ศรีสุเทพ คู่สมรสภูมิปัญญาท้องถิ่น

ปัจจุบัน : ยังทำอยู่

แบบจัดเก็บข้อมูลความรู้จากการสัมภาษณ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น
หมู่ที่ ๒ ตำบลทรัพย์อนันต์ อำเภอท่าแพ จังหวัดชุมพร

ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านสาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม

ประเภท : จักสาน

วันที่บันทึกข้อมูล : ๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๑

ชื่อภูมิปัญญา/อายุ/ที่อยู่

ชื่อ : นายถนอม ฤทธิ์จำนงค์

อายุ : ๘๖ ปี

คู่สมรส : นางจ้าย ฤทธิ์จำนงค์

ที่อยู่ : ๖๗ หมู่ที่ ๒ ตำบลทรัพย์อนันต์ อำเภอท่าแพ จังหวัดชุมพร

โทรศัพท์ : ๐๘๑-๐๑๙๕๒๙๖ และ ๐๘๗-๐๙๒๓๔๐๙

การศึกษา/อาชีพ

การศึกษา : ประถมศึกษาปีที่ ๔ โรงเรียนบ้านนาหวาน ตำบลทรัพย์อนันต์

อาชีพ : ทำสวน

แรงบันดาลใจ/เหตุผลที่ดำเนินการ

สืบทอดมาจากบิดา และซึมซับจากสภาพในครอบครัว

กระบวนการ/ขั้นตอน/วิธีปฏิบัติ

จักสาน ได้แก่ สานตะกร้า มีขั้นตอนการทำดังนี้

๑. ตัดไม้ไผ่แก่มาผ่าซีกและผ่าแบ่งเป็นเสี้ยวเล็กๆ ขนาดประมาณ ๑ ซม. และอีกส่วนหนึ่งผ่าประมาณ ๑ นิ้ว เพื่อใช้ทำขอบปากตะกร้าและมือจับ

๒. นำแต่ละชิ้นที่ผ่าไว้ ลอกใช้แต่ส่วนเปลือก โดยใช้มีดคม ๆ เหลาหรือขูดเนื้อไม้ออกและเหลือแต่ส่วนเปลือกบาง ๆ และเหนียว

๓. เริ่มต้นสานตะกร้า โดยเริ่มที่ก้นก่อน โดยใช้ส่วนที่แข็งแรงและหนากว่าสานที่ก้น ความยาวของไม้ตามขนาดของตะกร้า เส้นที่แข็งแรงสานขึ้นตามแนวตั้ง ความห่างเท่า ๆ กัน ส่วนเส้นไม้ไผ่ที่บาง นิ่ม สานตามขวางขึ้นมาเรื่อย ๆ แน่น มีลักษณะเป็นวงกลมแต่ปากตะกร้าจะกว้างกว่าก้นตะกร้า พอได้ขนาดตามต้องการใช้ไม้ไผ่ขนาด ๑ นิ้ว ทำให้เป็นวงกลมและวางไว้ที่ขอบปากตะกร้า ใช้ไม้ไผ่ส่วนที่ตั้งขึ้น พัน หรือ บิดลงไปด้านล่าง สานลงไปประมาณ ๑ นิ้ว จนแน่นไม่หลุด ตัดเศษที่เหลือทิ้ง ตกแต่งให้สวยงาม

๔. ใส่หูหรือที่หิ้ว ซึ่งทำจากไม้ไผ่และโค้งงอได้ ใช้เชือกหรือหวายพันให้แน่น หรือใช้เชือกที่เป็นสีพันที่มือจับจนมิด นำไปใช้งาน

ปัจจัยของความสำเ็จ/ความภูมิใจ

รู้สึกภูมิใจ และตั้งใจทำได้ไว้ใช้เองโดยไม่ต้องไปซื้อ

ผู้สืบทอด : นายเสรี ฤทธิ์จ้านงค์

บุคคลอ้างอิง : นางจ้าย ฤทธิ์จ้านงค์ เป็นคู่สมรสของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ปัจจุบัน : ไม่ได้ทำแล้วเนื่องจากอายุมาก

แบบจัดเก็บข้อมูลความรู้จากการสัมภาษณ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น
หมู่ที่ ๒ ตำบลทรัพย์อนันต์ อำเภอท่าแพ จังหวัดชุมพร

ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านสาขาการแพทย์แผนไทย

ประเภท : หมอกระดูก

วันที่บันทึกข้อมูล : ๗ มิถุนายน ๒๕๖๑

ชื่อภูมิปัญญา/อายุ/ที่อยู่

ชื่อ : นายพร้อม มะลิชื่น

อายุ : ๘๑ ปี

คู่สมรส : นางจำเนียร มะลิชื่น

ที่อยู่ : ๒๘ หมู่ที่ ๒ ตำบลทรัพย์อนันต์ อำเภอท่าแพ จังหวัดชุมพร

โทรศัพท์ : ๐๘๐-๐๔๐๑๗๖๙

การศึกษา/อาชีพ

การศึกษา : ประถมศึกษาปีที่ ๔ โรงเรียนบ้านนาหวาน ตำบลทรัพย์อนันต์

อาชีพ : ทำสวน

แรงบันดาลใจ/เหตุผลที่ดำเนินการ

สืบทอดวิชาต่อจากพ่อ โดยเริ่มทำเมื่ออายุ ๕๐ ปี มีผู้มาใช้บริการทั้งที่บ้านและนอกบ้าน

กระบวนการ/ขั้นตอน/วิธีปฏิบัติ

๑. เมื่อคนไข้เข้ามาจะต้องสังเกตดูว่ามีอาการลักษณะอย่างไร

๒. สอบถามอาการ

๓. จับคลำ ตรวจเช็ค ดูตามส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย

๓. สังเกต หลังจากนั้นก็จะรักษาตามวิธีการความรู้ที่มีทำครั้งเดียวก็จะรู้ว่าถูกไหมหาก

สบายขึ้นก็คือเริ่มดีขึ้น

กรณีแขนหัก ขาหัก จะใช้ผ้าพันเฟือก (เฟือกทำจากไม้ไผ่) แล้วเอามาทาบบริเวณที่กระดูกหัก โดยใช้น้ำมันมะพร้าวทาจนปิดเฟือก ระยะเวลาในการใส่เฟือก ถ้าเด็กใช้เวลาประมาณ ๒๐ วัน ผู้ใหญ่ประมาณ ๑ - ๒ เดือน ผู้สูงอายุประมาณ ๔๐ วัน

ปัจจัยของความสำเร็จ/ความภูมิใจ

รู้สึกภูมิใจ ที่ได้ช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ช่วยเหลือโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย

ผู้สืบทอด : ไม่มี

บุคคลอ้างอิง : นางจำเนียร มะลิชื่น เป็นคู่สมรสของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ปัจจุบัน : ยังทำอยู่

แบบจัดเก็บข้อมูลความรู้จากการสัมภาษณ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น
หมู่ที่ ๒ ตำบลทรัพย์อนันต์ อำเภอท่าแพ จังหวัดชุมพร

ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านสาขาการแพทย์ไทย

ประเภท : หมอนวดแผนโบราณ

วันที่บันทึกข้อมูล : ๗ มิถุนายน ๒๕๖๑

ชื่อภูมิปัญญา/อายุ/ที่อยู่

ชื่อ : นายจำเริญ น้อยมาก

อายุ : ๖๙ ปี

คู่สมรส : นางนิมิต น้อยมาก

ที่อยู่ : ๙ หมู่ที่ ๒ ตำบลทรัพย์อนันต์ อำเภอท่าแพ จังหวัดชุมพร

โทรศัพท์ : ๐๙๘-๐๖๘๘๕๗๙

การศึกษา/อาชีพ

การศึกษา : ประถมศึกษาปีที่ ๔ โรงเรียนบ้านนาหวาน ตำบลทรัพย์อนันต์

อาชีพ : ทำสวน

แรงบันดาลใจ/เหตุผลที่ดำเนินการ

ศึกษาเองโดยการนวดให้พ่อหลวงลัด วัฒนาสร้าง ชาวบ้านได้พูดกันปากต่อปาก ในเรื่อง
การนวดของตน จากนั้นก็ทำเรื่อยๆ มา โดยเริ่มต้นนวดเมื่ออายุ ๒๑ ปี

กระบวนการ/ขั้นตอน/วิธีปฏิบัติ

ทำการนวด มีดังนี้

๑. คว่ำ

๒. ตะแคง ซ้าย-ขวา

๓. หงาย

๔. บีบเส้นเอว (ให้นอนตะแคง)

๕. ยกขา พับขา

ขั้นตอนการนวด

๑. สอบถามอาการปวดตรงไหน

๒. วิธีการนวดทาน้ำมันโคร้มหรือน้ำมันมะพร้าวตรงที่เจ็บ

๓. ระยะเวลาในการนวดใช้เวลาประมาณ ๒ เย็น วัน ๑ เย็น ๒ เย็น วัน ๑ เย็น ๒ เย็น วัน ๑ เย็น จนครบ ๓ ครั้ง ถ้าใส่เหล็กจะไม่บีบนวดให้

ปัจจัยของความสำเ็จ/ความภูมิใจ

รู้สึกภูมิใจ ที่ได้ช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ช่วยเหลือโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย

ผู้สืบทอด : ไม่มี

บุคคลอ้างอิง : นางนิมิต น้อยมาก เป็นคู่สมรสของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ปัจจุบัน : ยังทำอยู่

แบบจัดเก็บข้อมูลความรู้จากการสัมภาษณ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น
หมู่ที่ ๒ ตำบลทรัพย์อนันต์ อำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร

ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านสาขาการแพทย์ไทย

ประเภท : รักษาเริ่ม

วันที่บันทึกข้อมูล : ๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๑

ชื่อภูมิปัญญา/อายุ/ที่อยู่

ชื่อ : นายชิต มะลิชื่น

อายุ : ๘๓ ปี

คู่สมรส : นางจง มะลิชื่น

ที่อยู่ : ๓๗ หมู่ที่ ๒ ตำบลทรัพย์อนันต์ อำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร

โทรศัพท์ : -

การศึกษา/อาชีพ

การศึกษา : ประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนบ้านนาหวาน ตำบลทรัพย์อนันต์

อาชีพ : - (เนื่องจากเป็นผู้สูงอายุ)

แรงบันดาลใจ/เหตุผลที่ดำเนินการ

สืบทอดมาจากพ่อ นายชิต มะลิชื่น โดยเริ่มพ่นเริ่มอายุ ๓๐ ปีกว่าๆ

กระบวนการ/ขั้นตอน/วิธีปฏิบัติ

ขั้นตอนการรักษาเริ่ม

๑. ระยะเวลาในการรักษาโรค ๓ วันๆละ ๑ ครั้ง จะทำการรักษาในช่วงเย็น

๒. ทำพิธีทอง นโมฯ ๓ จบ (นะโมตัสสะ ภควโต อรหโต สัมมาสัมพุทธัสสะ) แล้วเคี้ยว

หมาก ๑ คำ ประกอบด้วย ปูนกินหมาก,พลู และหมากสุกสด เคี้ยว หรือตำ

๓. เคี้ยวพ่นที่บริเวณแผลเริ่ม พ่นครบ ๓ มื้อ ๓ วัน อาการของโรคเริ่มจะค่อยๆแห้งและ

หายไปในไม่ช้า

ปัจจัยของความสำเเร็จ/ความภูมิใจ

รู้สึกภูมิใจ ที่ได้ช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ช่วยเหลือโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย

ผู้สืบทอด : ไม่มี

บุคคลอ้างอิง : นางจง มะลิชื่น เป็นคู่สมรสของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ปัจจุบัน : ไม่ได้ทำแล้วเนื่องจากอายุมาก

แบบจัดเก็บข้อมูลความรู้จากการสัมภาษณ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น
หมู่ที่ ๒ ตำบลทรัพย์อนันต์ อำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร

ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านสาขาศิลปกรรม

ประเภท : ดนตรีไทย

วันที่บันทึกข้อมูล : ๗ มิถุนายน ๒๕๖๑

ชื่อภูมิปัญญา/อายุ/ที่อยู่

ชื่อ : นายเชียม ธรรมรุจี

อายุ : ๘๔ ปี

คู่สมรส -

ที่อยู่ : ๑๒๓/๑ หมู่ที่ ๒ ตำบลทรัพย์อนันต์ อำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร

โทรศัพท์ : ๐๖๒-๑๕๖๕๑๒๗

การศึกษา/อาชีพ

การศึกษา : มัธยมศึกษาปีที่ ๓ นักธรรมโท จากโรงเรียนวัดสุบรรณนิมิตร จังหวัดชุมพร

อาชีพ : ข้าราชการบำนาญ

แรงบันดาลใจ/เหตุผลที่ดำเนินการ

สืบทอดมาจากพ่อ แม่ ปู่และย่า และการซึมซับภายในครอบครัว และศึกษาเพิ่มเติมจากครูสมพงษ์ ซึ่งเป็นครูโรงเรียนประชาบาล ๒ โดยศึกษามาเป็นเวลา ๒๐ กว่าปี ดนตรีไทยที่เล่นได้แก่ ขิม ซอ ขลุ่ย ซ้องวงใหญ่ ซ้องวงเล็ก ระนาดทุ้ม จะเข้ โดยเริ่มสอนดนตรีไทยครั้งแรกที่โรงเรียนบ้านร้านตัดผม จากนั้นก็สอนที่โรงเรียนบ้านร้านตัดผม สลวย ศันทรทรัพย์ หงษ์เจริญวิทยาคม บ้านใหม่พัฒนา ชุมชนบ้านคูริง และบ้านแก่งเพกา ตามลำดับ

กระบวนการ/ขั้นตอน/วิธีปฏิบัติ

การสอนจะเข้

การฝึกหัดจะเข้เบื้องต้น การเริ่มฝึกหัดนั้นจะต้องเริ่มหัดดีดสายเปล่าโดยการปิดข้อมือออกนอกตัวและเข้าหาลำตัว (ดีด ออก-ดีด เข้า) สลับกันไปมาจนเกิดความชำนาญโดยเริ่มจากสายเอก ก่อนจึงไปสายทุ้มและสายลวด และเริ่มดีดสลับสาย โดยดีด สายเอก - สายทุ้ม สายเอก - สายลวด สลับกัน แล้วจึงเริ่มต้นไล่เสียงไล่นิ้วไปตามลำดับ จากนั้นลองดีดตามแบบฝึกหัดกัน

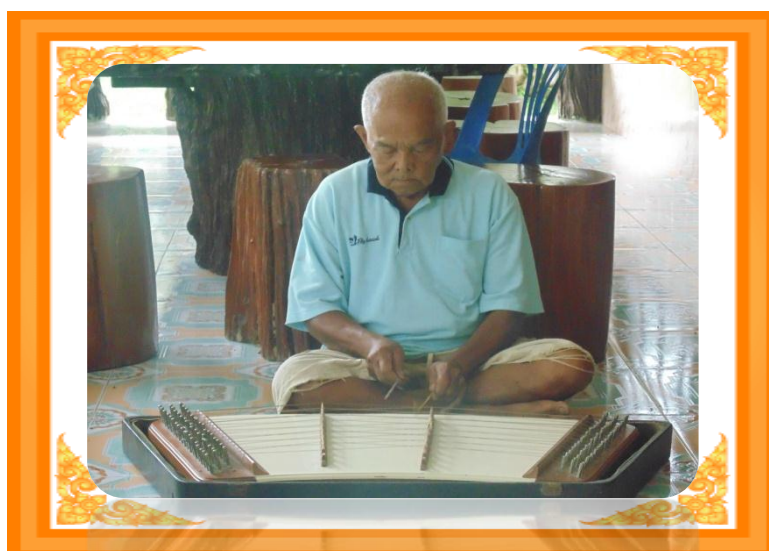
ปัจจัยของความสำเเร็จ/ความภูมิใจ

รู้สึกภูมิใจที่สามารถเรียนรู้ดนตรีไทยได้ตนเองและสามารถเป็นครูสอนให้กับเด็กนักเรียนใน
เรียนต่าง ๆ และมีลูกศิษย์ที่สอนได้ไปประกวดได้รับรางวัลจากการไปแสดงที่เมืองทองธานี กรุงเทพฯ

ผู้สืบทอด : เด็กหญิงปานวาด อินทวาด

บุคคลอ้างอิง : -

ปัจจุบัน : ทำอยู่

แบบจัดเก็บข้อมูลความรู้จากการสัมภาษณ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น
หมู่ที่ ๒ ตำบลทรัพย์อนันต์ อำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร

ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านสาขาศาสนาและประเพณี

ประเภท : โหราศาสตร์ (ดูดวงชะตา)

วันที่บันทึกข้อมูล : ๗ มิถุนายน ๒๕๖๑

ชื่อภูมิปัญญา/อายุ/ที่อยู่

ชื่อ : นายผ่อน คำภูผา

อายุ : ๙๒ ปี

คู่สมรส เสียชีวิต

ที่อยู่ : ๓๔ หมู่ที่ ๒ ตำบลทรัพย์อนันต์ อำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร

โทรศัพท์ : ๐๘๘-๔๔๓๘๓๕๘

การศึกษา/อาชีพ

การศึกษา : ประถมศึกษาปีที่ ๗ โรงเรียนบ้านท่าแซะ

อาชีพ : ผู้สูงอายุ

แรงบันดาลใจ/เหตุผลที่ดำเนินการ

พ่อหลวงเปี้ยก วัฒนาสร้างสอนวิชาการดูหมอ ขณะที่บวชเณร ตั้งแต่อายุ ๑๖ ปี พออายุ ๒๑ ปี ก็สึกออกจากการเป็นพระ และออกมาดูดวงโชคชะตาที่บ้าน

กระบวนการ/ขั้นตอน/วิธีปฏิบัติ

๑. บวกลบ โดยใช้ตัวเลขของปีเกิดเดือนเกิดวันเกิดมารวมกันได้ผลรับเท่าไรลบด้วย ๗ จนเหลือเศษไม่เกิน ๗

๒. ดูคำทำนาย

เลข ๑ เป็นคนมีความสามารถเก่งทั้งงานในงานนอก เป็นคนซื่อตรง มีความเชื่อมั่นในความคิดตนเองคิดอย่างไรพูดไปอย่างนั้นไม่เกรงใจใครใจร้อนไม่ค่อยตบแต่งคำพูดให้ดี ชอบเถียงผู้ใหญ่ เถียงพ่อแม่ เป็นคนโสดจืดจางโกรธง่าย จึงเป็นจุดเสียในดวงชะตา ทำให้ชีวิตขาดความสุข ต้องหมั่นฝึกใจให้มีความเมตตาและให้อภัย

เลข ๒ เป็นคนที่มีอัธยาศัยดี ใบหน้ายิ้มแย้ม รักพี่รักน้อง ห่วงใย พ่อแม่พี่น้อง มีความกตัญญูรู้คุณคน อ่อนน้อมถ่อมตน ชอบเอาใจคน เป็นคนมีเสน่ห์กับผู้พบเห็น อยากรับหาสมาคมด้วย รู้จักใช้เงินไม่ค่อยเดือดร้อน

เลข ๓ เป็นคนขยันขันแข็งเป็นนักต่อสู้ มักมีความรอบรู้ ชอบท่องเที่ยว ชอบศึกษาหาความรู้ ย้ายบ้านย้ายงานบ่อย มีไหวพริบชั้นเชิงสูง ชอบคิดคิดโน้นคิดนี้อยู่ตลอดเวลาอารมณ์อ่อนไหวไปตามคำพูดคนอื่น

เลข ๔ เป็นคนที่สติปัญญาดี ฉียบแหลม เรียนหนังสือเก่งบางคนเรียนน้อยแต่รู้มากเป็นคนตื่นตัวอยู่เสมอ เป็นนักคิดค้นชอบลองของใหม่ สมองพัฒนาดีส่วนมากจะเรียนสูง

เลข ๕ เป็นคนเจ้าระเบียบ ชอบค้นหาวิธีการเพื่อจัดระเบียบแบบแผนให้ตัวเอง เป็นคนเอาจริงเอาจังในชีวิตถือใจตัวเองเป็นใหญ่ ติฐิมากคือไม่ยอมอ่อนข้อให้ใคร ตื้อกับผู้ใหญ่ไม่ชอบให้ใครมาบงการ

เลข ๖ เป็นคนปากกับใจตรงกันพูดตรงๆ รักใครรักจริงเกลียดจริง เป็นคนทูลิพอสมควร อดทนถือดีในเรื่องรูปร่างหน้าตา ต้องเด่นต้องโชว์ ชอบแสดงออกชอบอวดสิ่งของเช่นเครื่องแต่งตัวต้องเด่นต้องดูดี

เลข ๗ เป็นคนชอบหุ่มเททำอะไรเอาจริงเอาจังต้องเอาชนะในสิ่งที่ตัวเองทำให้ได้ หน้าใหญ่ใจป่าถึงเป็นหนี้สินก็ยอมทำเพื่อเอาชนะ

ปัจจัยของความสำเร็จ/ความภูมิใจ : ได้ช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ที่กำลังลำบากใจ

ผู้สืบทอด : ไม่มี

บุคคลอ้างอิง : -

ปัจจุบัน : ไม่ได้ทำแล้ว

แบบจัดเก็บข้อมูลความรู้จากการสัมภาษณ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น
หมู่ที่ ๒ ตำบลทรัพย์อนันต์ อำเภอกำแพงแสน จังหวัดชุมพร

ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านสาขาศาสนาและประเพณี

ประเภท : พิธีกรรมทางศาสนา

วันที่บันทึกข้อมูล : ๗ มิถุนายน ๒๕๖๑

ชื่อภูมิปัญญา/อายุ/ที่อยู่

ชื่อ : นายสมเพียร น้อยมาก

อายุ : ๔๕ ปี

คู่สมรส : นางนวลหงส์ น้อยมาก

ที่อยู่ : ๑๔ หมู่ที่ ๒ ตำบลทรัพย์อนันต์ อำเภอกำแพงแสน จังหวัดชุมพร

โทรศัพท์ : ๐๙๓-๖๗๒๑๐๓๖

การศึกษา/อาชีพ

การศึกษา : เปรียญธรรม ๓ ประโยค วัดเกาะ อำเภอบัวชุม จังหวัดอ่างทอง และ
ประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนบ้านแก่งเพกา

อาชีพ : รับจ้างทั่วไป

แรงบันดาลใจ/เหตุผลที่ดำเนินการ

บวชเรียนที่วัดนาสร้าง ต่อมาพ่อหลวงลัด วัดนาสร้าง ส่งไปเรียนและได้ติดตามอาจารย์ไป
เรียนที่วัดเกาะ อำเภอบัวชุม จังหวัดอ่างทอง ซึ่งใช้เวลาเรียนจากการบวชเณร ๔ ปี และบวชพระ
อีก ๑ ปี ประสบการณ์เป็นครูผู้สอนพระปริยัติธรรม

กระบวนการ/ขั้นตอน/วิธีปฏิบัติ

๑. โต๊ะหมู่บูชา ตั้งด้านขวาอาสน์สงฆ์ หันหน้าไปทางทิศตะวันออก, ทิศเหนือ หรือทิศใต้
ไม่นิยมทิศตะวันตก (เว้นความ จำเป็น) เช่น โต๊ะหมู่บูชาชุดหมู่ ๗ ประกอบด้วยพระพุทธรูป ๑ องค์
แจกันดอกไม้ ๕ แจกัน หรือ พานดอกไม้ ๕ พาน กระจกรูป ๑ ชุด พร้อมรูป ๓ ดอกเชิงเทียน ๑ คู่
พร้อมเทียน ๒ เล่ม เชิงเทียนชนวน ๑ อัน พร้อมเทียน ๑ เล่ม

๒. อาสน์สงฆ์ (ที่ยกพื้นสำหรับพระสงฆ์นั่ง) หรืออาสนะ (ที่นั่ง, เครื่องปูรองนั่ง) ตั้งด้าน
ซ้ายโต๊ะหมู่บูชา (หากจำเป็นตั้งด้านขวาก็ได้) แยกต่างหากจากที่นั่งฆราวาสประกอบ ด้วยโต๊ะ หรือ
ตั้ง เสื่อหรือพรม (ใหญ่-เล็ก) หมอนอิง

๓. เครื่องรับรอง ประกอบด้วย ภาชนะน้ำร้อน ภาชนะน้ำเย็นกระโถนตั้งไว้ด้าน ขวามือ พระสงฆ์โดยตั้งกระโถนไว้ด้านในสุด ถัดออกมาเป็นภาชนะน้ำเย็น ส่วนภาชนะ น้ำร้อน จัดถวายเมื่อ พระสงฆ์เข้านั่งแล้ว

๔. ที่นั่งเจ้าภาพและผู้ร่วมงาน

- จัดไว้ด้านหน้าอาสน์สงฆ์ แยกต่างหากจากอาสน์สงฆ์
- ถ้าที่นั่งเนื่องเป็นอันเดียวกับอาสนะ ให้ปูเสื่อ หรือพรมทับพื้นที่เป็นที่นั่งฆราวาส

๕. ภาชนะน้ำมนต์/เทียนน้ำมนต์/ห้อยคา

- จัดในงานมงคลทุกชนิด ตั้งไว้ข้างโต๊ะหมู่บูชาด้านขวามือของประธานสงฆ์
- งานอวมงคล เช่น ทำบุญหน้าศพ, ๗ วัน, ๕๐ วัน, ๑๐๐ วัน, วันคล้ายวันตาย เป็นต้น ไม่ ต้องจัดภาชนะน้ำมนต์

- งานอวมงคลเพื่อปัดเป่าความชั่วร้าย เช่น แร้งจับที่บ้าน, รุ่งกินน้ำในบ้าน, อาเพศภัย พิบัติต่าง ๆ เป็นต้น ต้องจัดภาชนะ น้ำมนต์

- เทียนน้ำมนต์ ใช้เทียนขี้ผึ้งแท้
- ห้อยคา ใช้สำหรับประพรมน้ำพระพุทธมนต์ หากไม่มีจะใช้ใบมะยมแทนก็ได้

๖. ด้ายสายสิญจน์

- งานมงคล ใช้วงรอบบ้านเรือนในพิธีทำบุญขึ้นบ้านใหม่, ทำบุญบ้านประจำปี, ทำบุญปัด เป่าความไม่ดี

- งานอวมงคลเกี่ยวกับศพ ไม่ใช้ด้ายสายสิญจน์วงรอบบ้านเรือนใช้โยงจากศพมาเพื่อให้ พระสงฆ์บังสุกุล

พิธีกรอาราธนาศีล/พระปริตร

- เมื่อประธานในพิธี หรือเจ้าภาพจุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัยเสร็จแล้วกลับนั่ง ที่เดิม พิธีกรเริ่มกล่าวคำอาราธนาต่อไป

- ถ้าอาสนะอยู่ระดับพื้น ผู้ร่วมพิธีทั้งหมด นั่งกับพื้น พิธีกรพินิจคุกเข้าประนมมือ กราบ ๓ ครั้ง แล้วจึงกล่าวคำอาราธนา ถ้าอาสน์สงฆ์ยกขึ้นสูงจากพื้น แต่ผู้ร่วมพิธีทั้งหมดนั่ง อยู่กับพื้นก็ นั่งคุกเข้าอาราธนาเช่นกัน

- ถ้าอาสน์สงฆ์ยกสูง ผู้ร่วมพิธีทั้งหมดนั่งเก้าอี้ พิธีกรพินิจยืนทางซ้ายอาสน์สงฆ์ ข้างหน้า พระสงฆ์รูปที่ ๑ หรือที่ ๒ จากซ้ายแถว หรือที่อันเหมาะสม ทำความเคารพประธาน ในพิธี แล้วหัน หน้าไปทางประธานสงฆ์ประนมมือ กล่าวคำอาราธนาศีล โดยหยุดทอดเสียง เป็นจังหวะ ๆ

เมื่อพระสงฆ์ฉันภัตตาหารเสร็จแล้ว เจ้าภาพหรือพิธีกรเข้าไปนั่งคุกเข้าประนมมือ กล่าว คำลาข้าวพระพุทธ แล้วยกอาหารไปได้

ปัจจัยของความสำเร็จ/ความภูมิใจ

รู้สึกภูมิใจที่ช่วยเหลือในงานพิธีต่างๆ และมีอาชีพที่ตนรัก

ผู้สืบทอด : ไม่มี

บุคคลอ้างอิง : นางนวลหงส์ น้อยมาก คู่สมรสภูมิปัญญาท้องถิ่น

ปัจจุบัน : ทำอยู่

แบบจัดเก็บข้อมูลความรู้จากการสัมภาษณ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น
หมู่ที่ ๒ ตำบลทรัพย์อนันต์ อำเภอกำแพงแสน จังหวัดชุมพร

ภูมิปัญญาท้องถิ่น : ด้านศาสนาและประเพณี

ประเภท : พิธีกรรมทางศาสนา

ภูมิปัญญาท้องถิ่น : ด้านสาขาการแพทย์ไทย

ประเภท : ยาสมุนไพรรักษาโรค

วันที่บันทึกข้อมูล : ๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๑

ชื่อภูมิปัญญา/อายุ/ที่อยู่

ชื่อ : นายทรง ยิ่งยุทธ

อายุ : ๖๒ ปี

คู่สมรส : นางบุญสุข ยิ่งยุทธ

ที่อยู่ : ๑๒ หมู่ที่ ๒ ตำบลทรัพย์อนันต์ อำเภอกำแพงแสน จังหวัดชุมพร

โทรศัพท์ : ๐๘๖-๒๗๐๘๒๑๓

การศึกษา/อาชีพ

การศึกษา : ประถมศึกษาปีที่ ๔ โรงเรียนบ้านทุ่งปิ่น

อาชีพ : ทำสวน

แรงบันดาลใจ/เหตุผลที่ดำเนินการ

สืบทอดจากพ่อ

กระบวนการ/ขั้นตอน/วิธีปฏิบัติ

พิธีกรรมทางศาสนา

การสวดพระอภิธรรม นิยมเริ่มจัดทำตั้งแต่วันตั้งศพเป็นต้นไปทุกคืนโดยนิยมสวด ๑ คืน , ๓ คืน , ๕ คืน , ๗ คืน ตามประเพณีนิยมแต่โบราณ จะนิมนต์พระสวดอภิธรรม ๔ , ๖ และ ๘ รูป โดยปกติพระสงฆ์จะสวดเวลา ๒๐.๐๐ น. ของทุกวัน จัดให้มีเครื่องไทยธรรมเพื่อถวายพระสวดอภิธรรม และบังสุกุลให้ผู้เสียชีวิต ปัจจัยถวายพระตามแต่จะศรัทธา

สมุนไพรรักษาโรคหอบหืด

ใช้ขิงเท่าหัวแม่มือผู้ป่วย หอมแดงน้ำหนักเท่าขิง กระเทียมน้ำหนักเท่าขิง เติมน้ำ ๑ แก้ว แล้วปั่นกรองเอาแต่น้ำ เติมน้ำผึ้ง ๑ ช้อน น้ำมะนาว ๔ ลูก ให้รสเปรี้ยวนำหน้า ดื่มตอนตี ๓ จะหายเร็ว ดื่มประมาณ ๑ ถึง ๒ เดือน

สมุนไพรรักษาอาหารปวดหัว

ใช้ดอกอัญชัน กับใบมะยม ทั้งก้านและใบและใบเตยต้มรวมกันดื่มแก้ปวดหัว

ปัจจัยของความสำเร็จ/ความภูมิใจ

รู้สึกภูมิใจที่ช่วยเหลือในงานพิธีต่างๆ และความรู้ด้านสมุนไพรได้แนะนำผู้ป่วยที่มีอาการโรค
หอบหืด ปวดหัว รักษาด้วยสมุนไพรหาย

ผู้สืบทอด : ไม่มี

บุคคลอ้างอิง : -

ปัจจุบัน : ทำอยู่

แบบจัดเก็บข้อมูลความรู้จากการสัมภาษณ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น
หมู่ที่ ๓ ตำบลทรัพย์อนันต์ อำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร

ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านสาขาการแพทย์ไทย

ประเภท : หมอนวดแผนโบราณ

วันที่บันทึกข้อมูล : ๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๑

ชื่อภูมิปัญญา/อายุ/ที่อยู่

ชื่อ : นายบุญเลื่อง อารีราษฎร์

อายุ : ๗๗ ปี

คู่สมรส : นางราตรี อารีราษฎร์

ที่อยู่ : ๙๓ หมู่ที่ ๓ ตำบลทรัพย์อนันต์ อำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร

โทรศัพท์ : ๐๘๘-๑๖๘๑๒๙๐

การศึกษา/อาชีพ

การศึกษา : ประถมศึกษาปีที่ ๔ โรงเรียนชุมชนบ้านคูริง ตำบลทรัพย์อนันต์

อาชีพ : ทำสวน

แรงบันดาลใจ/เหตุผลที่ดำเนินการ

มีความสามารถเอง โดยบิบนวดให้กับ นายแฉง จันทอง เป็นคนแรก นายแฉงหายเป็นปกติ พุดปากต่อปากไปเรื่อยๆ ทำให้มีคนมาใช้บริการบ่อยๆ โดยเริ่มต้นทำตั้งแต่ ปี พ.ศ.๒๕๑๓ จนถึง ปัจจุบัน ทำการรักษามาแล้วทั้งหมดประมาณ ๕,๐๐๐ คน

กระบวนการ/ขั้นตอน/วิธีปฏิบัติ

๑. จับเส้นเฉพาะจุดที่เป็น

๒. ใช้เวลาบิบนวดประมาณ ๑๐ นาที

๓. เวลาการบิบนวดจะทำตอนเย็น ประมาณ ๑๖.๐๐ น. หรือ ๑๕.๐๐ น. และห้าม

รับประทานอาหารมาก่อน

๔. ระยะเวลาการนวดแล้วแต่อาการ

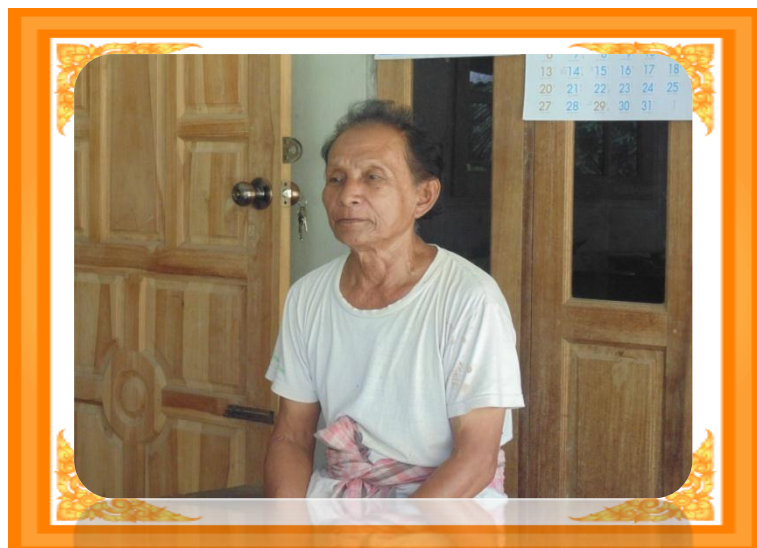
ปัจจัยของความสำเร็จ/ความภูมิใจ

รู้สึกภูมิใจที่ช่วยเหลือผู้ที่เจ็บป่วย รักษาโดยไม่มีค่าใช้จ่าย

ผู้สืบทอด : ไม่มี

บุคคลอ้างอิง : นางศิริพร จันทระเอียด ลูกสาวของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ปัจจุบัน : ทำอยู่

แบบจัดเก็บข้อมูลความรู้จากการสัมภาษณ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น
หมู่ที่ ๓ ตำบลทรัพย์อนันต์ อำเภอท่าแพ จังหวัดชุมพร

ภูมิปัญญาท้องถิ่น : ด้านสาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม

ประเภท : จักรสาน

ภูมิปัญญาท้องถิ่น : ด้านศาสนาและประเพณี

ประเภท : มอบห้องคู่บ่าวสาว

วันที่บันทึกข้อมูล : ๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๑

ชื่อภูมิปัญญา/อายุ/ที่อยู่

ชื่อ : นายสงคราม น้อยสน

อายุ : ๗๕ ปี

คู่สมรส : นางสมจิตร น้อยสน

ที่อยู่ : ๙๗ หมู่ที่ ๓ ตำบลทรัพย์อนันต์ อำเภอท่าแพ จังหวัดชุมพร

โทรศัพท์ : ๐๘๔-๘๔๒๓๘๖๔

การศึกษา/อาชีพ

การศึกษา : ประถมศึกษาปีที่ ๔ โรงเรียนชุมชนบ้านคูริง

อาชีพ : ทำสวน

แรงบันดาลใจ/เหตุผลที่ดำเนินการ

๑. จักสานจากไม้ไผ่

สืบทอดจากพ่อ ชื่อ นายน้อย น้อยสน โดยเรียนรู้และฝึกทำมาตั้งแต่เด็ก อายุประมาณ ๑๐ ขวบ เมื่อพ่อตายทำมาเรื่อยประมาณ ๔๐ กว่าปี

๒. มอบห้องคู่บ่าวสาว

สืบทอดมาจากพ่อ ชื่อ นายน้อย น้อยสน หลังจากพ่อเสียชีวิต ก็ได้สืบทอดเรื่อยมา กระบวนการ/ขั้นตอน/วิธีปฏิบัติ

๑. จักสานจากไม้ไผ่ ได้แก่ ตะกร้า กระดัง สุ่มไก่ โดยวิธีทำดังนี้

๑.๑ นำไม้ไผ่ที่ได้ขนาดมาตัดเป็นท่อนขนาดยาวประมาณ ๑ เมตร (ขนาดแล้วแต่ขนาดของตะกร้า) โดยการใช้เลื่อยตัดเป็นท่อน แล้วเอามีดโต้เหลาตาข้อไม้ไผ่ออก จากนั้นทำการขูดผิวเปลือกนอกของไม้ไผ่ออก ใช้มีดโต้ผ่าเป็นซีกขนาดของตะกร้า) โดยการใช้เลื่อยตัดเป็นท่อน แล้วเอามีดโต้เหลาตาข้อไม้ไผ่ออก จากนั้นทำการขูดผิวเปลือกนอกของไม้ไผ่ออก ใช้มีดโต้ผ่าเป็นซีก

๑.๒ นำไม้ไผ่ที่ผ่าซีกมาจักเป็นเส้นตอก แล้วใช้มัดตอกแต่งเส้นตอกให้เรียบ

๑.๓ นำเส้นตอกที่เหลาเรียบร้อยแล้ว มาสานก่อขึ้นรูปตะกร้า โดยเริ่มสานจากฐานก้น ตะกร้าก่อนเป็นลำดับแรก ทำไม้ไผ่เหลาเป็นฐานตะกร้า ๒ ชั้น มัดผูกไขว้กันเพื่อเป็นฐานก้นตะกร้า ซึ่งนิยมสานด้วยลายสองและใช้เส้นตอกตามขนาดของตะกร้า

๑.๔ ใช้ตอกเส้นเล็กกลมเพื่อสานขัดกับตอกเส้นย่นสานเป็นลายสับหว่างกันโดยสาน ตอกเส้นย่นยก ๑ ช่ม ๑ สานไปเรื่อย ๆ จนได้ตามขนาดที่ต้องการจนเสร็จ เมื่อได้ขนาดตะกร้าตาม ต้องการแล้ว ทำขอบปากตะกร้าโดยการสานไขว้กันไปเรื่อยๆ จนเสร็จ แล้วใส่ห่วงตะกร้า ซึ่งทำด้วย ไม้ไผ่เหลาปลายให้แหลม โดยการเสียบเข้าไปในลายตะกร้า แล้วใช้หวายถักให้ห่วงยึดแน่นกับตะกร้า

๒. มอบห้องคู่บ่าวสาว

๒.๑ เตรียมชั้นน้ำ ชั้นหมาก จำนวน ๓ ชั้น น้ำ ๑ ชั้น ใบขนุนคนละ ๕ ใบ (เจ้าบ่าว ๕ ใบ เจ้าสาว ๕ ใบ) เอาใบขนุนวางใต้หมอน

๒.๒ สวดคาถาโสฬสมงคลพร้อมพรน้ามนต์ อวยพรเจ้าสาวและเจ้าบ่าว

๒.๓ ให้เจ้าสาวและเจ้าบ่าวขึ้นเตี้ยงหันหน้าเข้าหากันสวดมงคล ๑๐ ทิศ ให้นอนหัน หน้าเข้าหากันประมาณ ๑๐ นาที เสร็จพิธี

ปัจจัยของความสำเร็จ/ความภูมิใจ

ภูมิใจที่ได้สืบทอดงานฝีมือแบบพื้นบ้าน คนรุ่นหลังไม่มีใครสนใจทำกันแล้ว และใน ปัจจุบันได้มีการดัดแปลง สานเป็นรูปต่าง ซึ่งที่ตนเองทำมีคนขอช่วยให้ทำให้เวลามีงาน สานเป็นเสา สำหรับเสียบดอกไม้ ในงานบวช งานแต่ง การมอบห้องคู่บ่าวสาวก็เป็นประเพณีการแต่งงานตั้งแต่ โบราณ เมื่อคู่บ่าวสาวเสร็จพิธีจากงานแต่ง ในช่วงเช้าและทำพิธีมอบห้องคู่บ่าวสาวก็เป็นความ ภาคภูมิใจที่ได้ยึดถือปฏิบัติตามแนวทางประเพณีดั้งเดิมซึ่งมีคนส่วนน้อยที่จะฝึกหัดทำเพื่อสืบทอดไว้

ผู้สืบทอด : ไม่มี

บุคคลอ้างอิง : นายศรีรัตน์ น้อยสน เป็นลูกชายของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ปัจจุบัน : ทำอยู่

แบบจัดเก็บข้อมูลความรู้จากการสัมภาษณ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น
หมู่ที่ ๔ ตำบลทรัพย์อนันต์ อำเภอท่าแพ จังหวัดชุมพร

ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านสาขาศิลปกรรม

ประเภท : หุ่นเรือบก

วันที่บันทึกข้อมูล : ๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๑

ชื่อภูมิปัญญา/อายุ/ที่อยู่

ชื่อ : นางบ๋าย โพธิ์ศิริ

อายุ : ๘๔ ปี

คู่สมรส : -

ที่อยู่ : ๔๔ หมู่ที่ ๔ ตำบลทรัพย์อนันต์ อำเภอท่าแพ จังหวัดชุมพร

โทรศัพท์ : ๐๙๘-๒๕๐๓๖๘๙

การศึกษา/อาชีพ

การศึกษา : ประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนชุมชนบ้านคูริง

อาชีพ : -

แรงบันดาลใจ/เหตุผลที่ดำเนินการ

สนใจเรียนรู้เองจากเรือน้ำมาประยุกต์เป็นเรือบก เรียนรู้มาประมาณ ๕๐ กว่าปี ฝึกทำพายเรือเอง ผลงานไปแสดงตามหน่วยงานราชการที่เชิญมา ได้แก่ ศาลากลางจังหวัดชุมพร อำเภอท่าแพ งานวัด งานกฐิน ผ้าป่าสามัคคี โดยแสดงหุ่นเรือบกมาประมาณ ๔๐ กว่าปี และเป็นวิทยากรในการสอนเด็กในเขตพื้นที่ตำบลทรัพย์อนันต์ ตามโครงการสืบสานวัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น “การแห่เรือบก” ในปี ๒๕๕๘

กระบวนการ/ขั้นตอน/วิธีปฏิบัติ

การแต่งกายของผู้แห่เรือบกไม่ได้กำหนดตายตัวว่าจะต้องแต่งชุดใดสีอะไรแต่งตามความต้องการของตนเอง ตัวอย่างเช่น ผู้หญิงสวมเสื้อแขนยาวสวมผ้าถุง หรือ โจงกระเบน ส่วนผู้ชายอาจสวมเสื้อแขนกระบอก กางเกงขายาว หรืออาจเป็นเสื้อลายดอกที่มีสีสันสดใส แต่ส่วนมากจะสวมชุดเหมือนกันเพื่อความสวยงาม

วิธีการทำเรือแห่บกก็สามารถทำได้ไม่ยากนัก เนื่องจากเรือบกจะมีลักษณะที่เบาเพื่อสะดวกในการสพายใส่บ่า มักจะทำด้วยไม้ไผ่ คือ นำไม้ไผ่มาผ่าซีก ตัดให้ยาวพอจำนวนคนที่จะพายเรือ มัดหัวมัดท้ายทำให้ป่องตรงกลางลำเรือ ท้องเรือกลวงสามารถให้คนพายเข้าไปยืนได้ นำกระดาน หรือ ฝานาไปติดกับโครงของลำเรือตกแต่งให้สวยงาม นำเชือกมาผูกกับของของลำเรือทำเป็นที่สพายบ่า

ทำพื้นฐานทั้ง ๕ ท่า ได้แก่ ท่าพาย ท่าหุง ท่าสับ พม่ารำขวาน และทำน้ำใจแห่งมิตร เวลาที่ใช้ในการแสดงเห่เรือบงแสดงในงานวัดหรืองานทอดกฐินจะแสดงตอนกลางวันแต่ถ้าการจัดประกวดส่วนมากจะเป็นตอนกลางคืนหรือเป็นตอนใดนั้นขึ้นอยู่กับผู้จัดไม่ได้กำหนดตายตัว

ปัจจัยของความสำเร็จ/ความภูมิใจ

ดีใจ และภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งในการอนุรักษ์ประเพณีและวัฒนธรรมพื้นบ้าน

ผู้สืบทอด : นางสาวพยอม โพธิ์ศิริ

บุคคลอ้างอิง : นางสาวพยอม โพธิ์ศิริ

ปัจจุบัน : ไม่ได้ทำแล้วเนื่องจากอายุมาก และสุขภาพไม่แข็งแรง

แบบจัดเก็บข้อมูลความรู้จากการสัมภาษณ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น
หมู่ที่ ๔ ตำบลทรัพย์อนันต์ อำเภอท่าแพ จังหวัดชุมพร

ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านสาขาศิลปกรรม

ประเภท : กลองยาว

วันที่บันทึกข้อมูล : ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๑

ชื่อภูมิปัญญา/อายุ/ที่อยู่

ชื่อ : นางปราณีต ยูวิหก

อายุ : ๕๑ ปี

คู่สมรส : นายเนาว์ ยูวิหก

ที่อยู่ : ๒๔/๒ หมู่ที่ ๔ ตำบลทรัพย์อนันต์ อำเภอท่าแพ จังหวัดชุมพร

โทรศัพท์ : ๐๘๐-๖๙๖๐๒๓๔

การศึกษา/อาชีพ

การศึกษา : มัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนการศึกษานอกโรงเรียนท่าแพ

อาชีพ : ทำสวน

แรงบันดาลใจ/เหตุผลที่ดำเนินการ

สนใจเรียนรู้จาก นายอ้อ ชูชาวศรี ซึ่งเป็นลุง ใช้เวลาเรียนประมาณ ๓ เดือน จากนั้นไปประกวดที่งานเทศกาลพระเกียรติกรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์ ณ หาดทรายรี ผลปรากฏว่าได้รับรางวัลชนะเลิศ ลำดับที่ ๒ จากนั้นปี พ.ศ.๒๕๓๙ ไปแสดง งานกฐินวัดเขาปาง จังหวัดชุมพร งานกาชาดจังหวัดชุมพร และได้เป็นวิทยากรสอนเด็กนักเรียนที่โรงเรียนครูเป็นลำดับต่อมา

กระบวนการ/ขั้นตอน/วิธีปฏิบัติ

ก่อนเล่นมีการทำพิธีไหว้ครู มีดอกไม้ธูปเทียน เหล้า บุหรี่และเงินค้ายกครู ๑๒ บาท การไหว้ครูใช้การขับเสภา เมื่อไหว้ครูแล้วจะโห่ขึ้น ๓ ลา แล้วเริ่มแสดงโดยนักดนตรีประกอบเริ่มบรรเลงผู้รำรำก็จะเดินและรำรำไปตามจังหวะกลอง มีท่ารำรำ และนิยมกันว่าผู้ตีกลองยาวเก่งมากผู้เล่น

เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบการเล่นก็มีกลองยาว (เล่นกันหลายๆ ลูกก็ได้) เครื่องประกอบจังหวะ มี ฉิ่ง ฉาบ กรับ โหม่ง มีประมาณ ๔ คน คน ตีกลองยืน ๒ คน คนตีกลองรำ ๒ คน และหญิงที่รำล่ออีก ๒ คน

การแต่งกาย นุ่งผ้าซิ่นมีเชิงยาวกรอมเท้า สวมเสื้อแขนกระบอกคอปิด ผ่าอกหน้า ห่มสไบทับ
เสื้อ สวมสร้อยตัวคาดเข็มขัดทับนอกเสื้อ สร้อยคอ และต่างหู ปล่อยผมทัดดอกไม้ด้านซ้าย

ปัจจัยของความสำเร็จ/ความภูมิใจ

ภูมิใจที่มีโอกาสได้แสดงความสามารถด้านการตีกลองยาวในโอกาสต่างๆ

ผู้สืบทอด : ไม่มี

บุคคลอ้างอิง : นางสาวพยอม โพธิ์ศิริ

ปัจจุบัน : ทำอยู่

แบบจัดเก็บข้อมูลความรู้จากการสัมภาษณ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น
หมู่ที่ ๔ ตำบลทรัพย์อนันต์ อำเภอท่าแพ จังหวัดชุมพร

ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านสาขาศิลปกรรม

ประเภท : ตีกลองยาว

วันที่บันทึกข้อมูล : ๑๓ มิถุนายน ๒๕๖๑

ชื่อภูมิปัญญา/อายุ/ที่อยู่

ชื่อ : นางสาวนิง เพ็ชรศิริ

อายุ : ๖๖ ปี

คู่สมรส : นายสุชาติ เพ็ชรศิริ

ที่อยู่ : ๗๒ หมู่ที่ ๖ ตำบลทรัพย์อนันต์ อำเภอท่าแพ จังหวัดชุมพร

โทรศัพท์ : ๐๖๕-๓๖๑๖๓๗๒

การศึกษา/อาชีพ

การศึกษา : มัธยมศึกษาปีที่ ๓ การศึกษานอกโรงเรียนท่าแพ

อาชีพ : ทำสวน

แรงบันดาลใจ/เหตุผลที่ดำเนินการ

มีความสนใจโดยเรียนรู้จาก นางบ้าย โพธิ์ศิริ เมื่ออายุ ๔๐ กว่าปี ไปแสดงตามงานต่างๆ เช่น โรงเรียนชุมชนบ้านคูริง งานบวช

กระบวนการ/ขั้นตอน/วิธีปฏิบัติ

กลองยาวเป็นการละเล่นพื้นบ้านมาตั้งแต่สมัยโบราณนิยมเล่นในงานประเพณีต่างๆ เช่น สงกรานต์ ทอดกฐิน กิจกรรมกลองยาวของหมู่ที่ ๔ ได้เข้าร่วมประกวดงานปิดโลกทะเลชุมพร ณ หาดทรายรี ได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับหนึ่ง ทำให้ได้รับความชื่นชมและสร้างชื่อเสียงให้กับหมู่บ้าน

วิธีการบรรเลงกลองยาวของวงกลองยาวพื้นบ้านของหมู่ที่ ๔ มีวิธีการบรรเลงกลองยาวนิยม ตีกันอยู่ ๓ เสียงคือ “ปะ” เฟิง บ่อม” การละเล่นกลองยาวนั้นจะเริ่มด้วยการโห่ที่เรียกว่า “โห่สามลา” ก่อนทุกครั้ง แล้วให้โหม่งตีนำเพื่อตั้งความเร็วของจังหวะ แล้วกลองยาวจะเริ่มตีจังหวะพม่าเดินทัพ

ขั้นตอนการบรรเลงกลองยาว

ขั้นตอนที่ ๑ เริ่มจากการโห่สามลา

ขั้นตอนที่ ๒ โหม่งตีให้จังหวะโดยจะตีทั้งหมด ๑๐ ครั้ง

ขั้นตอนที่ ๓ กลองยาว (กลองยืน) เริ่มตีออกมาโดยมาตีโหมโรงโดยมีทั้งหมด ๑๐ มือ

ปัจจัยของความสำเ็จ/ความภูมิใจ

ดีใจ และภูมิใจที่สร้างความสนุกสนานบันเทิงใจให้กับผู้ชมได้

ผู้สืบทอด : ไม่มี

บุคคลอ้างอิง : นายสุชาติ เพ็ชรศิริ คู่สมรสของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ปัจจุบัน : ทำอยู่

แบบจัดเก็บข้อมูลความรู้จากการสัมภาษณ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น
หมู่ที่ ๔ ตำบลทรัพย์อนันต์ อำเภอท่าแพ จังหวัดชุมพร

ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านศิลปกรรม

ประเภท : ดี่กลองยาว

วันที่บันทึกข้อมูล : ๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๑

ชื่อภูมิปัญญา/อายุ/ที่อยู่

ชื่อ : นางอำนวย แดงสกล

อายุ : ๖๐ ปี

คู่สมรส : -

ที่อยู่ : ๓๒ หมู่ที่ ๔ ตำบลทรัพย์อนันต์ อำเภอท่าแพ จังหวัดชุมพร

โทรศัพท์ : ๐๘๑-๐๘๓๒๕๔๒

การศึกษา/อาชีพ

การศึกษา : ประถมศึกษา ปีที่ ๔ โรงเรียนบ้านวังมะปราง

อาชีพ : ทำสวน

แรงบันดาลใจ/เหตุผลที่ดำเนินการ

มีความสนใจโดยเรียนรู้จาก นางบ้าย โพธิ์ศิริ เมื่ออายุ ๔๐ กว่าปี ไปแสดงตามงานต่างๆ เช่น โรงเรียนชุมชนบ้านคูริง และงานบวช

กระบวนการ/ขั้นตอน/วิธีปฏิบัติ

กลองยาวเป็นการละเล่นพื้นบ้านมาตั้งแต่สมัยโบราณนิยมเล่นในงานประเพณีต่างๆ เช่น สงกรานต์ ทอดกฐิน กิจกรรมกลองยาวของหมู่ที่ ๔ ได้เข้าร่วมประกวดงานปิดโลกทะเลชุมพร ณ หาดทรายรี ได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับหนึ่ง ทำให้ได้รับความชื่นชมและสร้างชื่อเสียงให้กับหมู่บ้าน

วิธีการบรรเลงกลองยาวของวงกลองยาวพื้นบ้านของหมู่ที่ ๔ มีวิธีการบรรเลงกลองยาวนิยม ตีกันอยู่ ๓ เสียงคือ “ป๊ะ” เพ็ง บ่อม”การละเล่นกลองยาวนั้นจะเริ่มด้วยการโห่ที่เรียกว่า “โห่สามลา” ก่อนทุกครั้ง แล้วให้โหม่งตีนำเพื่อตั้งความเร็วของจังหวะ แล้วกลองยาวจะเริ่มตีจังหวะพม่าเดินทัพ

ขั้นตอนการบรรเลงกลองยาว

ขั้นตอนที่ ๑ เริ่มจากการให้สามลา

ขั้นตอนที่ ๒ โหม่งตีให้จังหวะโดยจะตีทั้งหมด ๑๐ ครั้ง

ขั้นตอนที่ ๓ จากนั้นกลองยาว(กลองยืน)เริ่มตีออกมาโดยมาตีโหมโรงโดยมีทั้งหมด ๑๐ มือ

ปัจจัยของความสำเร็จ/ความภูมิใจ

ดีใจ และภูมิใจที่สร้างความสนุกสนานบันเทิงใจให้กับผู้ชมได้

ผู้สืบทอด : ไม่มี

บุคคลอ้างอิง : -

ปัจจุบัน : ทำอยู่

แบบจัดเก็บข้อมูลความรู้จากการสัมภาษณ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น
หมู่ที่ ๕ ตำบลทรัพย์อนันต์ อำเภอบำเหน็จ จังหวัดชุมพร

ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม

ประเภท : ไม้กวาดดอกอ้อ

วันที่บันทึกข้อมูล : ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๑

ชื่อภูมิปัญญา/อายุ/ที่อยู่

ชื่อ : นางสาวกรรณ สืบพันธ์

อายุ : ๖๑ ปี

คู่สมรส : เสียชีวิต

ที่อยู่ : ๗๗ หมู่ที่ ๕ ตำบลทรัพย์อนันต์ อำเภอบำเหน็จ จังหวัดชุมพร

โทรศัพท์ : ๐๘๗-๒๗๐๙๙๒๓

การศึกษา/อาชีพ

การศึกษา : ประถมศึกษา ปีที่ ๗ โรงเรียนพิทักษ์วิทยา

อาชีพ : ทำสวน

แรงบันดาลใจ/เหตุผลที่ดำเนินการ

สืบทอดจากบิดา ชื่อ นายอ้วน น้อยมาก โดยเรียนรู้จากพ่อเมื่ออายุ ๔๐ ปีกว่าๆ ครั้งแรกทำให้ในครัวเรือน จากมีมีคนมาขอซื้อแบ่งปันไปใช้และทำจำหน่ายเรื่อยมา

กระบวนการ/ขั้นตอน/วิธีปฏิบัติ

๑. นำดอกหญ้ามาทำความสะอาดและตากแดดให้แห้งคัดเลือกเฉพาะดอกหญ้าที่มีคุณภาพดี
๒. นำดอกหญ้าปริมาณ ๑ กำมือ มัดให้เป็นวงกลม
๓. นำเข็มเย็บกระสอบ ซึ่งร้อยเชือกฟางไว้แล้ว แทงเข้าตรงกลางมัดดอกหญ้า แล้วถักขึ้นลงแบบทางปลา ให้ได้ ๓ ชั้น พร้อมจัดดอกหญ้าให้มีลักษณะแบน
๔. ตัดโคนดอกหญ้าให้เสมอกัน
๕. นำด้ามไม้ไผ่เจาะรูที่หัวไว้สำหรับห้อยเชือกและเจาะรูตรงปลายนำมาขัดด้วยก้อนจากนั้นเสียบเข้าตรงกลางมัดดอกหญ้า
๖. นำเชือกฟางมัดดอกหญ้าไว้ด้วยกัน โดยนำเชือกฟางมาสอดตรงรูที่เจาะ เพื่อป้องกันไม่ให้ดอกหญ้าออกจากกัน

ปัจจัยของความสำเเร็จ/ความภูมิใจ

ภูมิใจและสร้างงานสร้างอาชีพให้กับตนเอง และสามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับบุคคลอื่นได้

ผู้สืบทอด : ไม่มี

บุคคลอ้างอิง : -

ปัจจุบัน : ทำอยู่

แบบจัดเก็บข้อมูลความรู้จากการสัมภาษณ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น
หมู่ที่ ๕ ตำบลทรัพย์อนันต์ อำเภอกำแพงแสน จังหวัดชุมพร

ภูมิปัญญาท้องถิ่น : ด้านสาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม

ประเภท : พวงหรีดดอกไม้จันทร์

วันที่บันทึกข้อมูล : ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๑

ชื่อภูมิปัญญา/อายุ/ที่อยู่

ชื่อ : นางอมร ไยบัวทอง

อายุ : ๘๐ ปี

คู่สมรส : -

ที่อยู่ : ๑ หมู่ที่ ๕ ตำบลทรัพย์อนันต์ อำเภอกำแพงแสน จังหวัดชุมพร

โทรศัพท์ : ๐๘๖-๐๘๔๗๐๖๐

การศึกษา/อาชีพ

การศึกษา : ปริญญาตรีคณะศึกษาศาสตร์ เอกบริหารการศึกษา จากมหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช

อาชีพ : ข้าราชการบำนาญ

แรงบันดาลใจ/เหตุผลที่ดำเนินการ

มีความสนใจ และเรียนรู้เอง โดยฝึกทำเมื่ออายุ ๔๐ ปีกว่า มีการรวมกลุ่มกันภายในหมู่บ้าน และมีครู กศน.มาช่วยสอนการทำดอกไม้จันทร์ให้กับสมาชิก หลังจากนั้นก็ออกจำหน่ายและประชาสัมพันธ์ตามหมู่บ้านต่างๆ ให้เป็นที่รู้จักเรื่อยมา และทำร่วมกับกลุ่มแม่บ้านหงษ์เจริญ ทรัพย์อนันต์ กลุ่มสตรีท่าแซะ นอกจากนั้นยังได้รับการเชิญไปเป็นวิทยากรที่โรงเรียนชุมชนบ้านคูริง

กระบวนการ/ขั้นตอน/วิธีปฏิบัติ

นำกลีบดอกเกสรจับกลีบเข้ากับก้านดอกใช้ด้ายขาวพันให้แน่นประกอบกลีบเข้าอีก ๔ กลีบ ทากาวที่โคนดอกมัดด้วยด้ายให้แน่น นำหนวดจัน ๑ คู่ และรูปเทียนประกอบเข้ากับกลีบดอกและเกสร พันด้วยด้ายและกาว นำกระดาษย่นสีดำและกาวติดที่ปลายด้านใดด้านหนึ่งและค่อยๆ พันก้านจนตลอด พันเก็บกระดาษให้เรียบร้อย นำดอกไม้จันทร์มาปกรอบพวงหรีด

ปัจจุบันมีการดัดแปลงให้เข้ากับสมัยนิยมมีการสร้างมูลค่าให้มากขึ้นโดยใช้ผ้าอาบนํ้าฝนมาใส่ตรงกลางเพื่อความสวยงามและสร้างมูลค่า

ปัจจัยของความสำเเร็จ/ความภูมิใจ

ภูมิใจและสร้างงานสร้างอาชีพให้กับตนเอง และได้นำความรู้ที่ตนเองมีสอนให้บุคคล กลุ่ม
ต่างๆ ได้สร้างอาชีพ และรายได้เสริม

ผู้สืบทอด : ไม่มี

บุคคลอ้างอิง : -

ปัจจุบัน : ทำอยู่

แบบจัดเก็บข้อมูลความรู้จากการสัมภาษณ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น
หมู่ที่ ๕ ตำบลทรัพย์อนันต์ อำเภอกำแพงแสน จังหวัดชุมพร

ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านสาขาการแพทย์ไทย

ประเภท : นวดแผนโบราณ

วันที่บันทึกข้อมูล : ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๑

ชื่อภูมิปัญญา/อายุ/ที่อยู่

ชื่อ : นางเกล้า ปราบนรินทร์

อายุ : ๘๖ ปี

คู่สมรส : -

ที่อยู่ : ๑๕ หมู่ที่ ๕ ตำบลทรัพย์อนันต์ อำเภอกำแพงแสน จังหวัดชุมพร

โทรศัพท์ : -

การศึกษา/อาชีพ

การศึกษา : ประถมศึกษา ปีที่ ๔ โรงเรียนชุมชนบ้านคูริง

อาชีพ : -

แรงบันดาลใจ/เหตุผลที่ดำเนินการ

มีความสนใจ และเรียนรู้เอง โดยเริ่มทำตั้งแต่อายุ ๑๕ ปี

กระบวนการ/ขั้นตอน/วิธีปฏิบัติ

เรียนรู้และฝึกฝนได้ด้วยตัวเองมีการนวดเอวและหลัง ช่วยลดอาการปวดเมื่อยกล้ามเนื้อลด
อาการเคล็ดขัดยอก ช่วยกระตุ้นการไหลเวียนของเลือด ปรับสมดุลของฮอร์โมน กระตุ้นให้ระบบ
ต่างๆ ทำงานดีขึ้นและผ่อนคลายความเครียด เพื่อสุขภาพที่ดีและอารมณ์ดี

อาการปวดเมื่อยกล้ามเนื้อหลัง

๑. **วิธีการนวด** ให้ผู้ถูกนวดนอนคว่ำหน้าราบกับพื้นหรือที่นอน ใช้หมอนรองใต้หน้าอก กาง
แขนออกเล็กน้อยผู้นวดใช้มือทั้งสองข้างวางไว้ข้างลำตัวของผู้ถูกนวดบริเวณช่วงเอว ให้นิ้วทั้งสอง
ด้านข้างลำตัว นิ้วหัวแม่มือวางบนแผ่นหลัง ลูบจากเอว ขึ้นไปจนถึงใต้รักแร้ ลูบขึ้นไปอย่างช้าๆ
ออกแรงกดที่มือทั้งสองข้าง ทำสลับไปมาแล้วจึงเปลี่ยนเป็นท่าต่อไป

ปัจจัยของความสำเร็จ/ความภูมิใจ

ภูมิใจและที่ได้ช่วยเหลือผู้ที่เจ็บป่วย เกี่ยวกับเส้น กระดูก

ผู้สืบทอด : ไม่มี

บุคคลอ้างอิง : -

ปัจจุบัน : ทำอยู่

แบบจัดเก็บข้อมูลความรู้จากการสัมภาษณ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น
หมู่ที่ ๕ ตำบลทรัพย์อนันต์ อำเภอกำแพงแสน จังหวัดชุมพร

ภูมิปัญญาท้องถิ่น : ด้านสาขาการเกษตรกรรม

ประเภท : หมอพื้นบ้าน

วันที่บันทึกข้อมูล : ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๑

ชื่อภูมิปัญญา/อายุ/ที่อยู่

ชื่อ : นางสาวกานต์ชนก กิตติการ

อายุ : ๕๔ ปี

คู่สมรส : -

ที่อยู่ : ๑๙๑ หมู่ที่ ๕ ตำบลทรัพย์อนันต์ อำเภอกำแพงแสน จังหวัดชุมพร

โทรศัพท์ : ๐๘๗-๘๘๓๔๘๑๔

การศึกษา/อาชีพ

การศึกษา : อนุปริญญาโทบริหารธุรกิจ วิทยาลัยชุมชนเขตอุดมศักดิ์ กรุงเทพฯ

อาชีพ : ทำสวน ธุรกิจส่วนตัว

แรงบันดาลใจ/เหตุผลที่ดำเนินการ

มีความสนใจ และเรียนรู้จากการฝึกอบรมที่สำนักงานเกษตรอำเภอกำแพงแสน จากนั้นสมัครเป็นหมอพื้นบ้าน และมีการฝึกอบรมหลายครั้งตามที่ทางสำนักงานเกษตรส่งไปอบรมทั้งในจังหวัดชุมพรและต่างจังหวัด

กระบวนการ/ขั้นตอน/วิธีปฏิบัติ

การทดสอบดิน

๑. ขุดดิน จำนวน ๓ จุด ให้ห่างกันประมาณ ๒ เมตร เอาเนื้อดินออกประมาณ ๒ นิ้ว ใช้เสียมกดลงจนสุดด้ามเสียม เอาดินขึ้นมา ทำแบบนี้ทั้ง ๓ จุด เอามารวมกันไปตากผึ่งลมเอาไว้ให้แห้ง

๒. ขยี้ดินให้ละเอียด ใช้ตะแกรงร่อนดิน เอาเนื้อดินที่ร่อนแล้วไปให้สำนักงานพัฒนาที่ดิน จังหวัดชุมพรเพื่อทดสอบดิน ประมาณ ๑ อาทิตย์จะรู้ผล

๓. เมื่อรู้ว่าเป็นดินชนิดไหนจะแก้ไขอย่างไร เจ้าหน้าที่จะแนะนำวิธีการแก้ไขดิน เช่น ถ้าเป็นดินเปรี้ยวจะใช้ปูนขาวมาโรย

ปัจจัยของความสำเเร็จ/ความภูมิใจ

ภูมิใจและสร้างงานสร้างอาชีพให้กับตนเอง และเป็นการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร

ผู้สืบทอด : ไม่มี

บุคคลอ้างอิง : -

ปัจจุบัน : ทำอยู่

แบบจัดเก็บข้อมูลความรู้จากการสัมภาษณ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น
หมู่ที่ ๕ ตำบลทรัพย์อนันต์ อำเภอกำแพงแสน จังหวัดชุมพร

ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านสาขาศิลปกรรม

ประเภท : มโนราห์

วันที่บันทึกข้อมูล : ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๑

ชื่อภูมิปัญญา/อายุ/ที่อยู่

ชื่อ : นายกฤษฎา พรหมภากร

อายุ : ๒๕ ปี

คู่สมรส : -

ที่อยู่ : ๑๗๔ หมู่ที่ ๕ ตำบลทรัพย์อนันต์ อำเภอกำแพงแสน จังหวัดชุมพร

โทรศัพท์ : ๐๘๘-๓๘๑๙๑๙๐

การศึกษา/อาชีพ

การศึกษา : ปริญญาตรี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

อาชีพ : ลูกจ้างชั่วคราว ครูอัตราจ้าง โรงเรียนประชาพัฒนา

แรงบันดาลใจ/เหตุผลที่ดำเนินการ

สืบทอดจากย่า คือ นางเจียม พรหมภากร ไปแสดงตามงานต่างๆ ได้แก่ งานบวช งาน
แก้บนต่างๆ ฯลฯ

กระบวนการ/ขั้นตอน/วิธีปฏิบัติ

๑. ไหว้ครู

๒. บททำรำ บทร้องเป็นกลอนสดต้องใช้ปฏิภาณไหวพริบสรรหาคำให้สัมผัสกันได้อย่าง
ฉับไว มีความหมายทั้งบทร้อง

๓. ทำรำและเครื่องแต่งกายเครื่องดนตรีประกอบด้วย กลอง ทับคู่ ฉิ่ง โหม่ง ปี่นอก หรือ
ใน และกรับ ปัจจุบันพัฒนาเอาเครื่องดนตรีสากลเข้าร่วมด้วย

ปัจจัยของความสำเร็จ/ความภูมิใจ

เป็นสิ่งที่ชอบ ภูมิใจและดีใจเพราะที่ได้สืบสานและอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย

ผู้สืบทอด : ไม่มี

บุคคลอ้างอิง : นางสาวสมศรี ภู่ขาว

ปัจจุบัน : ทำอยู่

แบบจัดเก็บข้อมูลความรู้จากการสัมภาษณ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น
หมู่ที่ ๕ ตำบลทรัพย์อนันต์ อำเภอกำแพงแสน จังหวัดชุมพร

ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านสาขาแพทย์ไทย

ประเภท : นวดแผนโบราณ

วันที่บันทึกข้อมูล : ๗ มิถุนายน ๒๕๖๑

ชื่อภูมิปัญญา/อายุ/ที่อยู่

ชื่อ : นางไพบุลย์ บัวงาม

อายุ : ๕๔ ปี

คู่สมรส -

ที่อยู่ : ๗๐ หมู่ที่ ๕ ตำบลทรัพย์อนันต์ อำเภอกำแพงแสน จังหวัดชุมพร

โทรศัพท์ : ๐๘๗-๒๗๕๒๖๑๗

การศึกษา/อาชีพ

การศึกษา : ประถมศึกษาปีที่ ๔ โรงเรียนชุมชนบ้านคูริง

อาชีพ : รับจ้างทั่วไป

แรงบันดาลใจ/เหตุผลที่ดำเนินการ

สืบทอดจากป้า ชื่อนางต้อย แดงสกล โดยเริ่มฝึกนวดตั้งแต่อายุประมาณ ๒๖ ปี
ประสบการณ์ที่ทำได้แก่ ผู้ป่วยกระดูกหักเส้น อัมพฤกษ์ อัมพาต จากการนวดที่ผ่านมาทำให้ผู้ป่วยมี
อาการดีขึ้น

กระบวนการ/ขั้นตอน/วิธีปฏิบัติ

๑. ซักถามอาการ

๒. การนวด กดลงบนส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย น้ำหนักที่กดจะทำให้ กล้ามเนื้อ เส้น
เอ็น พังผืดคลาย

๓. การบีบ ใช้น้ำหนัก กดลงบนส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย ในลักษณะ ๒ แรงแกดเข้าหากัน

๔. การคลึง ใช้น้ำหนัก กดคลึง เป็นการกระจายน้ำหนักกดบนส่วนนั้น การคลึงให้ผลในการ
คลายใช้กับบริเวณที่ไวต่อการสัมผัส เช่น กระดูก ข้อต่อ

ลักษณะการนวดมี ๓ ลักษณะ

๑. การนวดยืด ดัด ลักษณะการนวดแบบนี้คือ การยืด ดัดกล้ามเนื้อ เส้นเอ็น พังผืด ให้ยืด
คลาย

๒. การนวดแบบจับเส้น ลักษณะการนวดคือ การใช้น้ำหนักกดลงตลอดลำเส้นไปตามอวัยวะต่าง ๆ

๓. การนวดแบบกดจุด ลักษณะการนวดคือ การใช้น้ำหนักกดลงไปที่จุดของร่างกาย การนวดนี้เกิดจากประสบการณ์และความเชื่อว่าอวัยวะของร่างกายมีแนวสะท้อนอยู่บนส่วนต่างๆ และเราสามารถกระตุ้นการทำงานของอวัยวะนั้นโดยการกระตุ้นจุดสะท้อนที่อยู่บนส่วนต่าง ๆ บนร่างกาย

ปัจจัยของความสำเเร็จ/ความภูมิใจ

ภูมิใจที่ช่วยผู้ที่มาบิบนวดให้หายจากการเจ็บป่วย

ผู้สืบทอด : ไม่มี

บุคคลอ้างอิง : -

ปัจจุบัน : ทำอยู่

แบบจัดเก็บข้อมูลความรู้จากการสัมภาษณ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น
หมู่ที่ ๖ ตำบลทรัพย์อนันต์ อำเภอกำแพงแสน จังหวัดชุมพร

ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านสาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม

ประเภท : จักสานด้วยไม้ไผ่ หวาย

วันที่บันทึกข้อมูล : ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๑

ชื่อภูมิปัญญา/อายุ/ที่อยู่

ชื่อ : นางพิน ดาวเรือง

อายุ : ๗๗ ปี

คู่สมรส : นายวิลาศ ดาวเรือง

ที่อยู่ : ๖ หมู่ที่ ๖ ตำบลทรัพย์อนันต์ อำเภอกำแพงแสน จังหวัดชุมพร

โทรศัพท์ : -

การศึกษา/อาชีพ

การศึกษา : ประถมศึกษาปีที่ ๔ โรงเรียนชุมชนบ้านคูริง

อาชีพ : ทำสวน

แรงบันดาลใจ/เหตุผลที่ดำเนินการ

เรียนรู้ด้วยตนเอง โดยเริ่มทำตั้งแต่อายุ ๒๕ ปี ทำให้ในครัวเรือน ตอนนี้หยุดทำมา ๑๐ กว่าปี
สานตะกร้า ชะลอม กระด้ง และตะกร้า ด้วยลายสอง ลายขีด

กระบวนการ/ขั้นตอน/วิธีปฏิบัติ

วิธีการจักตอก

๑. การจักตอกปิ่น แบ่งไม้ไผ่ออกเป็นชิ้นๆตามขนาดที่ต้องการ ใช้มีดจักตอกเอาส่วนในออก (ซี่ตอก)จักในส่วนที่เหลือออกเป็นเส้นบางๆ แล้วหลาวให้เรียบร้อยตากแดดให้แห้ง

๒. การจักตอกตะแคง ใช้วิธีเดียวกันกับการจักตอกปิ่นเบื้องต้น แต่การจักให้เป็นเส้นตอกจะทำการจักทางผิวเป็นเส้นเล็กกว่าตอกปิ่น ทำการหลาวให้เรียบร้อย แล้วนำออกตาก

การสาน

การสาน เป็นขั้นตอนที่ยาก และต้องใช้ความละเอียดมากที่สุด เริ่มจากการก่อฐานด้านล่าง ด้วยเส้นตอกสองชนิด คือ ตอกยืน (ตอก-ตั้ง) ซึ่งจะมีลักษณะคอดตรงกลางต่างจากตอกอื่นๆ ไป และ ตอกนอน (ตอกสาน) ที่มีขนาดกว้างเท่ากันเท่ากันทั้งเส้นตากปกติ เหตุที่ตอกยืนมีลักษณะพิเศษ เนื่องมาจากเมื่อสานเสร็จจะได้ตะกร้าที่มีฐานเล็ก และค่อยๆ บานขึ้นบริเวณปาก

การรวมคว้น

เป็นขั้นตอนสุดท้ายของการสานเพื่อเพิ่มความแข็งแรง สวยงาม แก่เครื่องจักสานด้วยหวาย ในส่วนที่ต้องการเสริมเป็นพิเศษได้แก่ ปาก ขา หู การผูกและพันด้วยหวาย จะเสริมให้เครื่องจักสาน เกิดความสวยงาม

ปัจจัยของความสำเเร็จ/ความภูมิใจ

ภูมิใจและดีใจเพราะเป็นสิ่งที่ชอบและทำใช้ในครัวเรือน ทำให้ประหยัดเงิน

ผู้สืบทอด : ไม่มี

บุคคลอ้างอิง : -

ปัจจุบัน : ไม่ได้ทำแล้วเนื่องจากอายุมาก

แบบจัดเก็บข้อมูลความรู้จากการสัมภาษณ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น
หมู่ที่ ๖ ตำบลทรัพย์อนันต์ อำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร

ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านสาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม

ประเภท : ถักโครเชต์ด้วยเชือกกรม

วันที่บันทึกข้อมูล : ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๑

ชื่อภูมิปัญญา/อายุ/ที่อยู่

ชื่อ : นางช่วย จันทดี

อายุ : ๕๙ ปี

คู่สมรส : นายพิทักษ์ จันทดี

ที่อยู่ : ๑๗๒ หมู่ที่ ๖ ตำบลทรัพย์อนันต์ อำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร

โทรศัพท์ : ๐๘๓-๗๒๗๑๕๘๙

การศึกษา/อาชีพ

การศึกษา : ประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนบ้านแดง อ.ศรีณรงค์ จ.สุรินทร์

อาชีพ : ทำสวน

แรงบันดาลใจ/เหตุผลที่ดำเนินการ

เรียนรู้ด้วยตนเอง โดยศึกษาจากหนังสือ ในแต่ละชิ้นจะใช้เวลาทำประมาณ ๑ สัปดาห์ โดยใช้เชือกกรม ส่วนการประกอบส่งไปประกอบที่จังหวัดสุรินทร์

กระบวนการ/ขั้นตอน/วิธีปฏิบัติ

๑. ถักตามแบบในหนังสือแล้วแต่ลายที่จะถัก

๒. เชือกกรมสีที่ต้องการประมาณ ๓ ก้อน (ก้อนละ ๑๐๐ กรัม) เข็มโครเชต์เบอร์ ๕/๐

๓. เริ่มจากการถัก ครึ่งวงกลม จำนวน ๒ ชิ้น ถักขึ้นโซ่ ๑๑ และ ถักพันหัวเข็ม (พดค) ไปรอบๆ จนได้ชิ้นกลาง ๒. ถักขึ้นก้นกระเป๋ โดยขึ้นโซ่ ๔๐ ถักพันหัวเข็มเช่นเดิม โดยให้ความยาวอ่อนมให้รอบส่วนโค้งในข้อ ๑ ๓. เย็บประกอบตัวกระเป๋ และถัก ขอบกระเป๋เพิ่ม

ปัจจัยของความสำเร็จ/ความภูมิใจ

ใจรักและสนใจที่จะเรียนรู้ เรียนรู้ ฝึกทำจากหนังสือ

ผู้สืบทอด : ไม่มี

บุคคลอ้างอิง : นายพิทักษ์ จันทดี

ปัจจุบัน : ทำอยู่

แบบจัดเก็บข้อมูลความรู้จากการสัมภาษณ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น
หมู่ที่ ๗ ตำบลทรัพย์อนันต์ อำเภอกำแพงแสน จังหวัดชุมพร

ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านสาขาการแพทย์ไทย

ประเภท : รักษาสุขภาพ , ตัดต่อต่อเนื้อ

วันที่บันทึกข้อมูล : ๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๑

ชื่อภูมิปัญญา/อายุ/ที่อยู่

ชื่อ : นางสาวปรานงค์ นະสะโร

อายุ : ๗๔ ปี

คู่สมรส -

ที่อยู่ : ๗๔ หมู่ที่ ๗ ตำบลทรัพย์อนันต์ อำเภอกำแพงแสน จังหวัดชุมพร

โทรศัพท์ : ๐๘๕-๗๘๘๒๔๑๑

การศึกษา/อาชีพ

การศึกษา : มัธยมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนประสาทศิลป์ อำเภอกำแพงแสน

อาชีพ : ทำสวน

แรงบันดาลใจ/เหตุผลที่ดำเนินการ

สืบทอดจากแม่ ชื่อ นางซุ่น นະสะโร โดยเริ่มรักษาเมื่ออายุ ๔๘ ปี

กระบวนการ/ขั้นตอน/วิธีปฏิบัติ

การพ่นเริ่ม

อุปกรณ์ ได้แก่ หางจากน้ำมือละ ๓ หาง (พ่น ๓ มือ) หมาก พลุ ปูน

วิธีการพ่น

เคี้ยวหมากพลุ พ่นคาถา จำนวน ๓ ครั้ง/พ่น ๑ ครั้ง รวมแล้วพ่น ๓ ครั้ง แล้วเอาหางไปจาก
กวาดที่แผลแล้วปิดทิ้ง แล้วพูดว่า “หาย”

ตัดต่อต่อเนื้อ

อุปกรณ์ เนื้อประเภทต่างๆ ได้แก่ หมู ปลา จำนวน ๓ ตัด

วิธีการทำ เอาเนื้อวางทาบบนทะนันทาเดียว ครอบข้างที่เป็นต่อ ว่าถาคา ๓ ครั้ง เป่าทางรู
ของทะนันทา จบถาคา ๓ ครั้ง แล้วพูดว่าหาย

ปัจจัยของความสำเเร็จ/ความภูมิใจ

ภูมิใจได้บุญที่ได้ช่วยเหลือคน

ผู้สืบทอด : ไม่มี

บุคคลอ้างอิง : -

ปัจจุบัน : ทำอยู่

